

3. Ekonomický vývoj

Do vývoje ekonomiky zasáhla pandemie koronaviru, který se v zemi začal šířit na jaře roku 2020. Protipandemické restriktce a strach z nákazy měly zásadní dopad na do té doby pozitivní hospodářský vývoj. V roce 2021 se sice opatření již postupně uvolňovala, ale pozvolné zotavování k návratu na předpandemickou úroveň leckdy nestačilo.

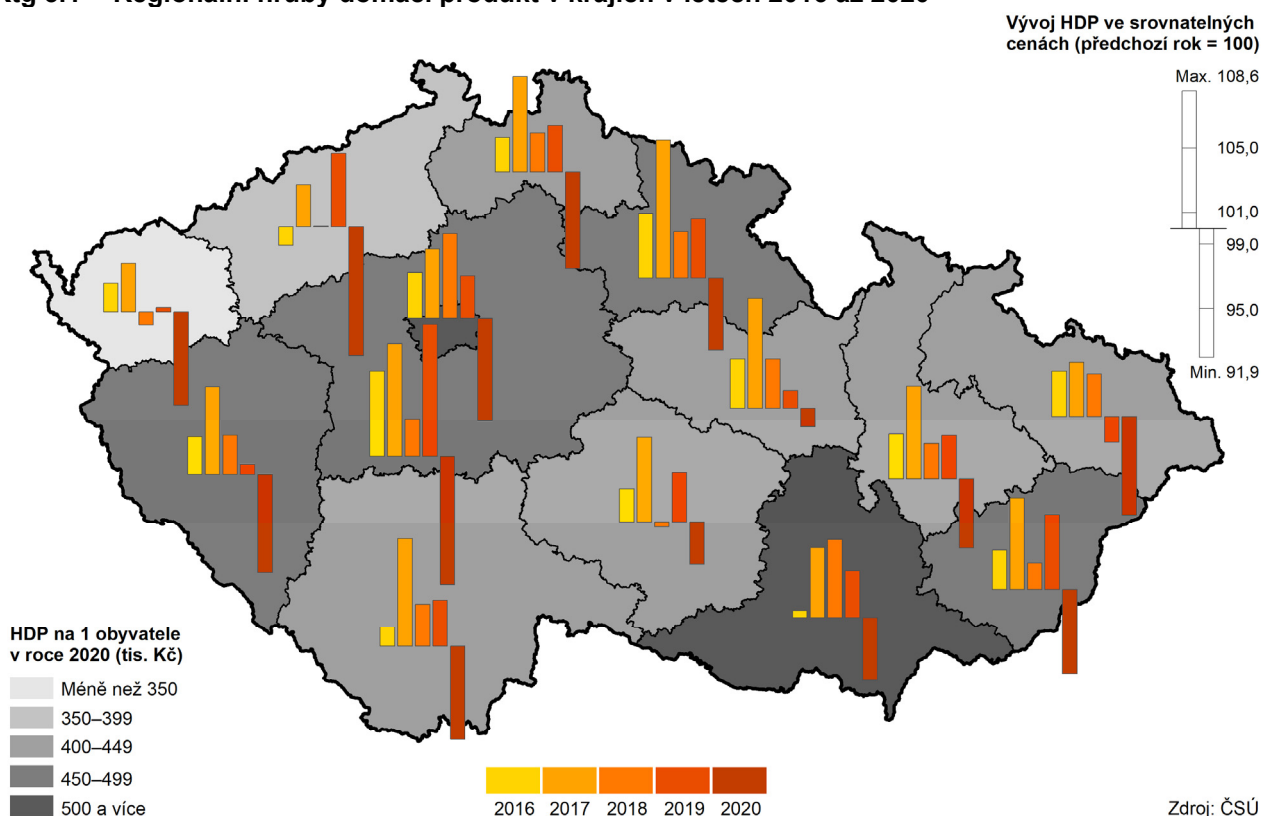
Makroekonomický rámec

V oblasti regionální makroekonomické statistiky je hodnocen vývoj do roku 2020, přičemž za rok 2020 jsou prozatím k dispozici pouze předběžné výsledky. Definitivní údaje za tento rok a předběžné regionální účty za rok 2021 budou zveřejněny v polovině ledna 2023.

V roce 2020 HDP ve srovnatelných cenách ve všech krajích klesl.

Po šestiletém období konjunktury, ve kterém regionální hrubý domácí produkt (HDP) ve srovnatelných cenách (s. c.) v Jihočeském kraji rostl, došlo v roce 2020 ke zlomu. V roce 2020 se regionální HDP kraje v s. c. propadl o 5,9 %. K meziročnímu poklesu HDP v s. c. došlo v roce 2020 ve všech krajích a stejně jako v Jihočeském kraji to byl většinou propad, který neměl v jejich historii obdoby.

Ktg 3.1 Regionální hrubý domácí produkt v krajích v letech 2016 až 2020

Jihočeský kraj se na tvorbě republikového HDP v roce 2020 podílel 4,9 %, což byl mezi krajími šestý nejvyšší podíl.

V roce 2020 byl v Jihočeském kraji vytvořen regionální HDP v běžných cenách (b. c.) ve výši 278,6 mld. Kč. Jižní Čechy k celorepublikovému HDP přispěly 4,9 %, což je v pomyslném regionálním žebříčku vyneslo na šesté místo. I když toto pořadí bylo shodné s obvyklým dlouhodobým umístěním kraje od roku 1995 (jedinou výjimkou bylo sedmé místo v letech 2013 až 2018), kraj z dlouhodobého hlediska poněkud ztratil ze svého vlivu na celorepublikový HDP. Na přelomu tisíciletí, kdy se stavěla jaderná elektrárna Temelín, představoval jeho podíl na celorepublikovém HDP 5,7 %.

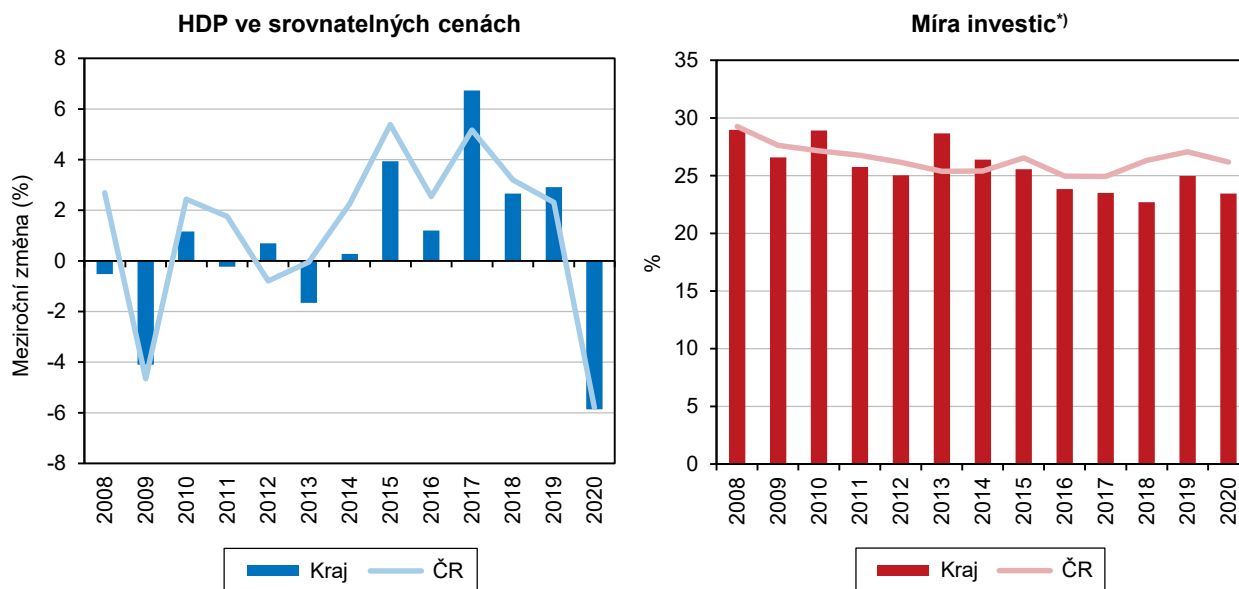

K tvorbě republikového HDP přispívá nejvíce Praha.

Hospodářsky nejsilnějším krajem České republiky je hlavní město Praha, jehož příspěvek k republikovému HDP se v dlouhodobém horizontu zvolna zvyšoval (z 22,7 % v roce 2000 na 27,0 % v roce 2020).

Graf 3.1 Hrubý domácí produkt a míra investic v Jihočeském kraji a České republice

Zdroj: ČSÚ

^{*)} podíl tvorby hrubého fixního kapitálu na hrubém domácím produktu

Ve struktuře HPH dlouhodobě rostl podíl terciárního a klesal podíl primárního sektoru.

Vývoj regionálního HDP úzce souvisí s vývojem regionální hrubé přidané hodnoty (HPH), která představuje rozdíl mezi produkcí a mezispotřebou jednotlivých odvětví daného regionu. Ve struktuře HPH převažují a pozvolna upevňují svůj vliv odvětví terciárního sektoru (tržní a netržní služby). Významný je rovněž podíl sekundárního sektoru (průmysl a stavebnictví). Zastoupení primárního sektoru (zemědělství, lesnictví, rybářství) v HPH se dlouhodobě snižuje.

Regionální HPH v b. c. v Jihočeském kraji dlouhodobě rostla, při pandemické krizi však stagnovala.

Regionální HPH se vyjadřuje v běžných cenách (b. c.) a její objem dlouhodobě roste. Dokud ekonomiku nezasáhla pandemie koronaviru, HPH poklesla meziročně v souhrnu za ČR pouze s nástupem vleklé hospodářské krize v roce 2009, v Jihočeském kraji kromě toho i v roce 2010. V roce 2020 se meziročně HPH celorepublikově znovu snížila (-1,0 %), v Jihočeském kraji stagnovala.

Z odvětví pandemie zasáhla nejvíce obchod, dopravu, ubytování a stravování...

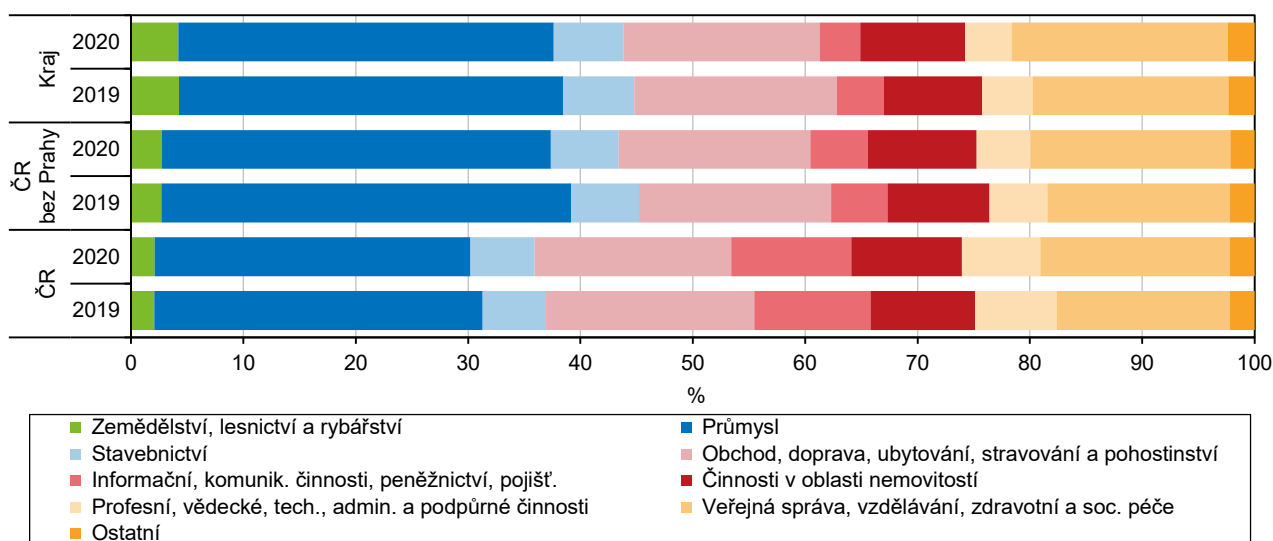
Ve většině krajů včetně Jihočeského postihla koronavirová krize především odvětví obchodu, dopravy, ubytování a stravování a zpracovatelského průmyslu, z menších odvětví pak profesní vědecké, technické a administrativní činnosti. Naopak meziroční zvýšení HPH bylo zjištěno v odvětví veřejné správy, vzdělávání, zdravotní a sociální péče a činnosti v oblasti nemovitostí. Ve většině krajů vzrostla dále HPH v odvětví informační a komunikační činnosti, v Jihočeském kraji však poklesla.

...a promítla se do změn struktury HPH.

Tyto změny se projeví i ve struktuře HPH. Republikovou skladbu HPH významně ovlivňuje hlavní město Praha (s podílem terciéru 84,5 % v roce 2020). Struktura HPH Jihočeského kraje se od celorepublikové odlišuje vyšším podílem primárního a sekundárního sektoru a podstatně nižším podílem terciéru. Od struktury HPH za souhrn mimopražských krajů se ale ta jihočeská již tak markantně neliší.

Graf 3.2 Odvětvová struktura hrubé přidané hodnoty v Jihočeském kraji a České republice

Zdroj: ČSÚ

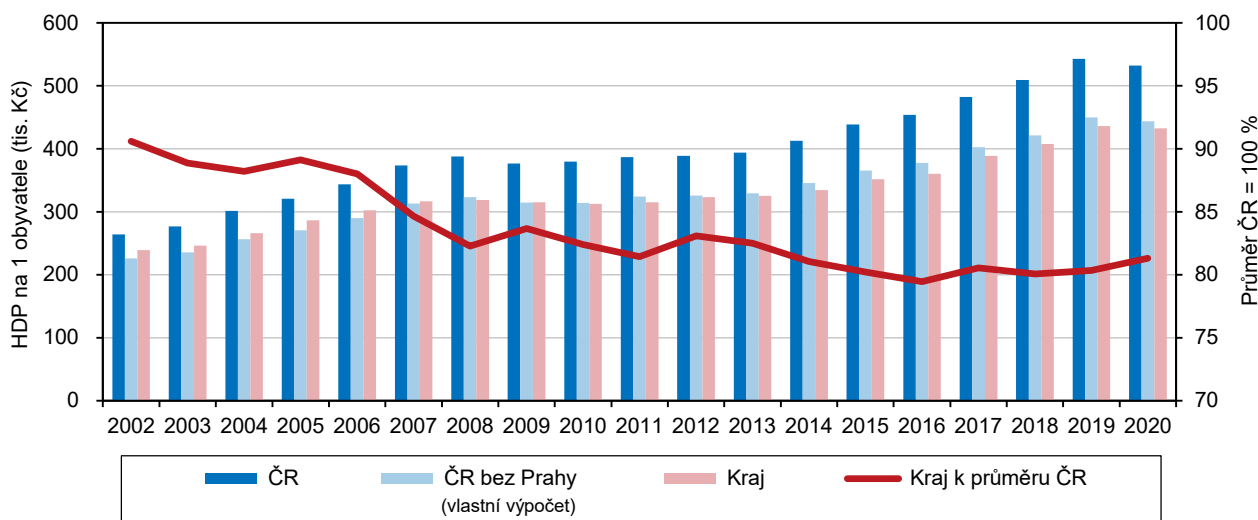

V HDP na 1 obyvatele klesl Jihočeský kraj v roce 2020 na deváté místo.

Podle hodnoty HDP na 1 obyvatele se kraj v regionálním srovnání zařadil v roce 2020 na devátou příčku a oproti roku 2019 si tak o dvě místa pohoršil. Výrazně lepších výsledků dosahoval do roku 2007, kdy býval třetí až pátý. Postavení kraje se meziročně nejvíce zhoršilo v roce 2008, kdy dřívější nástup krize (oproti většině regionů) znamenal posun z pátého na sedmé místo.

Graf 3.3 Hrubý domácí produkt na 1 obyvatele v Jihočeském kraji a České republice

Zdroj: ČSÚ

Jihočeský kraj měl v roce 2020 v porovnání s Českem o 18,7 % nižší HDP na 1 obyvatele.

Ve srovnání s celorepublikovou hodnotou dosahoval jihočeský HDP v přepočtu na 1 obyvatele vždy nižších hodnot a jeho ztráta vůči republikovému průměru se spíše zvyšovala. Zatímco v roce 2000 činila 5,9 %, v roce 2020 představovala již 18,7 %. Protože republikový průměr významně ovlivňuje hlavní město Praha, které ji jako jediný kraj převyšuje, a to hned dvojnásobně, je vhodné porovnat údaje za Jihočeský kraj s hodnotami vypočtenými za souhrn mimopražských krajů. Jihočeský kraj až do roku 2007 HDP za souhrn mimopražských krajů v přepočtu na 1 obyvatele převyšoval, od roku 2008 na něj již jen ztrácel, v roce 2020 byl nižší o 2,5 %.

Hlavní město Praha a Středočeský kraj měly v porovnání s ČR nadprůměrné HDP na 1 zaměstnaného,...

Praha má mezi kraji zcela mimořádnou pozici. Republikovou hodnotu HDP v přepočtu na 1 obyvatele zvyšuje natolik, že žádný jiný kraj jí nikdy nedosáhl. Důvodem výrazné převahy hlavního města je vedle odvětvové struktury HPH, ve které dominují služby, i vysoký počet zaměstnaných, které Praha přitahuje z jiných regionů a zejména ze středních Čech. Zatímco počtem obyvatel si jsou tyto dva kraje blízké, zaměstnaných podle místa pracoviště bylo v Praze o polovinu více než ve Středočeském kraji.

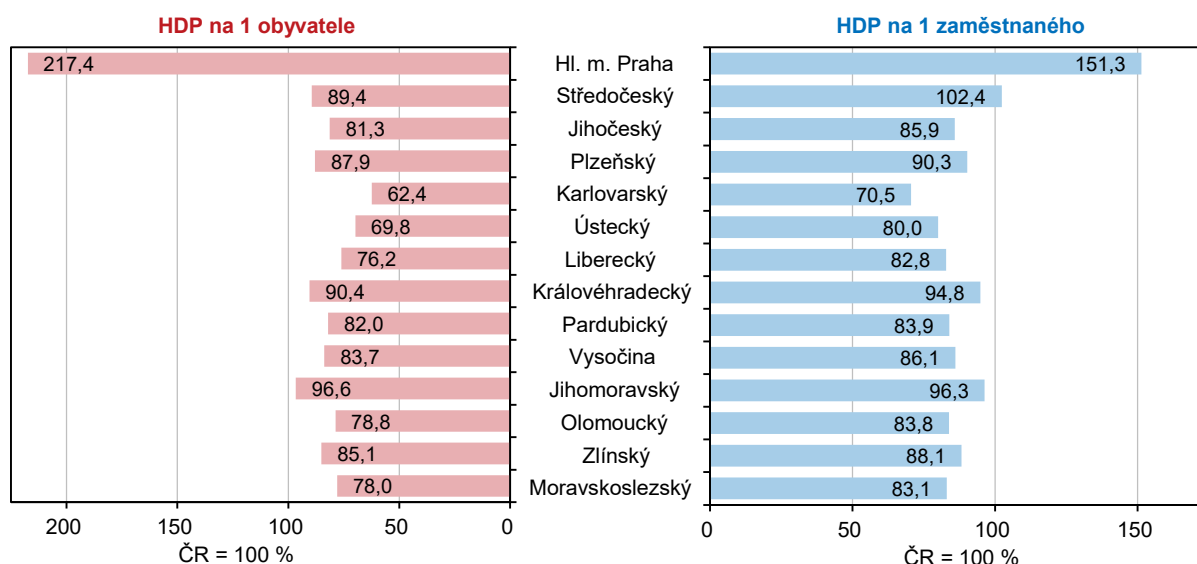
Při přepočtu HDP na 1 zaměstnaného, kdy bereme v úvahu počet osob, které produkt vytvořily, se výrazný rozdíl mezi hlavním městem a druhým Středočeským krajem snížil. Oba kraje republikový průměr překročily; Praha o 51,3 % a Středočeský kraj o 2,4 %, ostatní ho nedosáhly.

...Jihočeský kraj za průměrem ČR zaostal o 14 %.

Jihočeský kraj v roce 2000 za produktivitou práce celé ČR zaostával o 5,9 %, v roce 2020 již o 14,1 %. Nejvíce (o 19,1 %) se jí vzdálil v roce 2016. V žebříčku krajů podle produktivity práce se do roku 2002 kraj umísťoval na čtvrtém místě, později se jeho pozice horšila. V letech 2008 až 2018 mu náleželo desáté až dvanácté místo. V letech 2019 a 2020 se jeho umístění zlepšilo a posunul se na osmé místo.

Graf 3.4 Hrubý domácí produkt na 1 obyvatele a na 1 zaměstnaného podle krajů v roce 2020

Zdroj: ČSÚ

THFK v b. c. v roce 2020 v Česku i většině krajů meziročně klesla.

Tvorba hrubého fixního kapitálu (THFK) v b. c. v České republice v roce 2020 meziročně klesla téměř o 5 %, když kvůli pandemické krizi oslabily zejména investice do průmyslu. THFK v b. c. v úhrnu za Českou republiku má přitom zpravidla rostoucí trend. Ten před tím narušila ekonomická recese v letech 2009 až 2013 a k jeho dalšímu poklesu došlo v roce 2016, který následoval po roce vysoké investiční aktivity spojené s dočerpáváním eurofondů.

V posledních letech byla míra investic v Jihočeském kraji jedna z nejnižších v historii.

V roce 2020 došlo k meziročnímu poklesu THFK ve většině krajů, v Jihočeském o necelých 7 %. Objem investic v krajích kolísá v souvislosti s realizací velkých investičních akcí. Jednou z největších byla výstavba jaderné elektrárny Temelín, díky které měl Jihočeský kraj až do roku 2005 nadprůměrnou investiční aktivitu. Míra investic tehdy činila více než 30 %. Přestože v posledních dvou letech investice v kraji dosáhly historicky nejvyššího objemu 70 a 65 mld. Kč, byla míra investic (25,0 % a 23,4 %) jedna z nejnižších v historii kraje.

Podíl kraje na celkové THFK Česka byl v roce 2020 druhý nejnižší v historii kraje.

K celorepublikovému objemu THFK v roce 2020 Jihočeský kraj přispěl 4,4 %, což byl druhý nejnižší podíl v historii kraje a v pořadí krajů až osmý nejvyšší podíl. Po přepočtu THFK na 1 obyvatele se kraj v roce 2020 umístil mezi regiony na sedmém místě. Republikovou hodnotu THFK na 1 obyvatele kraj dosáhl ze 72,8 %, což znamenalo druhý nejhorší výsledek v jeho historii. Nejlepší poměr vůči republikové THFK na 1 obyvatele vykazovalo hlavní město Praha, které ji od roku 2006 převyšovalo více než dvojnásobně. Často ji mírně překračoval i Středočeský kraj. Další kraje na ni dosáhly před rokem 2010 výjimečně a pak již vůbec.

Místní rozpočty

Příjmy a výdaje veřejných rozpočtů od roku 2017 rostly,...

Příjmy a výdaje územních rozpočtů, tj. rozpočtů kraje, obcí a svazků obcí v kraji po nárůstu v roce 2015 (+11 %, resp. +9 %), ovlivněném nepochybně i dočerpáváním fondů z EU, a poklesu v následujícím roce (-3 %, resp. -9 %) v posledních pěti letech (od roku 2017) již jen rostly. Saldo příjmů a výdajů bylo od roku 2010 kladné, v roce 2018 se přiblížilo k nule.

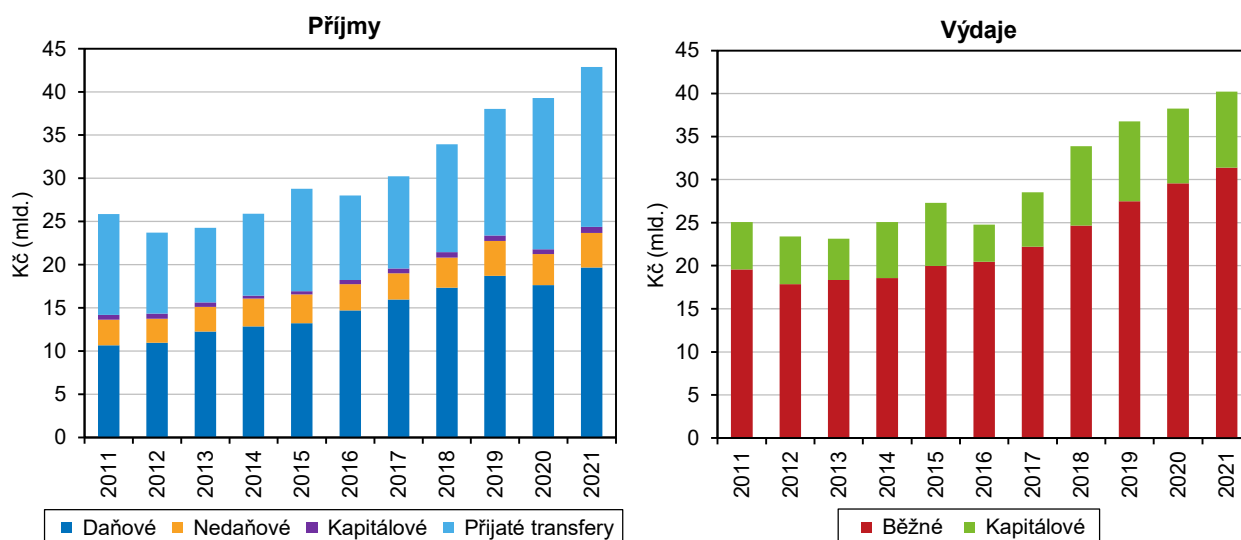
...v roce 2020 byl růst příjmů zajištěn vyššími přijatými transfery,...

V covidovém roce 2020, kdy daňové, nedaňové i kapitálové příjmy meziročně poklesly, byl růst příjmů územních rozpočtů zajištěn vyššími přijatými transfery. V roce 2020 představoval jejich podíl 44,5 % z celkových příjmů a jejich výše se téměř vyrovnala daňovým příjmům. Podobně vysoký podíl z celkových příjmů měly přijaté transfery naposledy v krizovém roce 2011 (45,1 %), tehdy dokonce daňové příjmy převýšily. V roce 2021 již všechny hlavní příjmové položky vzrostly. Přijaté transfery se na příjmech podílely 43,2 %, daňové příjmy 45,8 %.

...výdaje rostly kvůli zvýšení běžných výdajů.

Pokud jde o výdajovou stránku místních rozpočtů, růst celkových výdajů v roce 2020 byl způsoben rostoucími běžnými výdaji, a to i přes pokles kapitálových výdajů. Běžné výdaje, které tvoří největší část výdajů místních rozpočtů, měly v roce 2020 podíl 77,3 %. V roce 2021 již i kapitálové výdaje mírně vzrostly, ve struktuře celkových výdajů však jejich podíl klesl na 22,0 %. V předcovidovém roce 2019 tvořily kapitálové výdaje 25 % z výdajů místních rozpočtů a jejich objem byl téměř o 5 % vyšší.

Graf 3.5 Příjmy a výdaje kraje, obcí a dobrovolných svazků obcí v Jihočeském kraji (po konsolidaci)
Pramen: MF

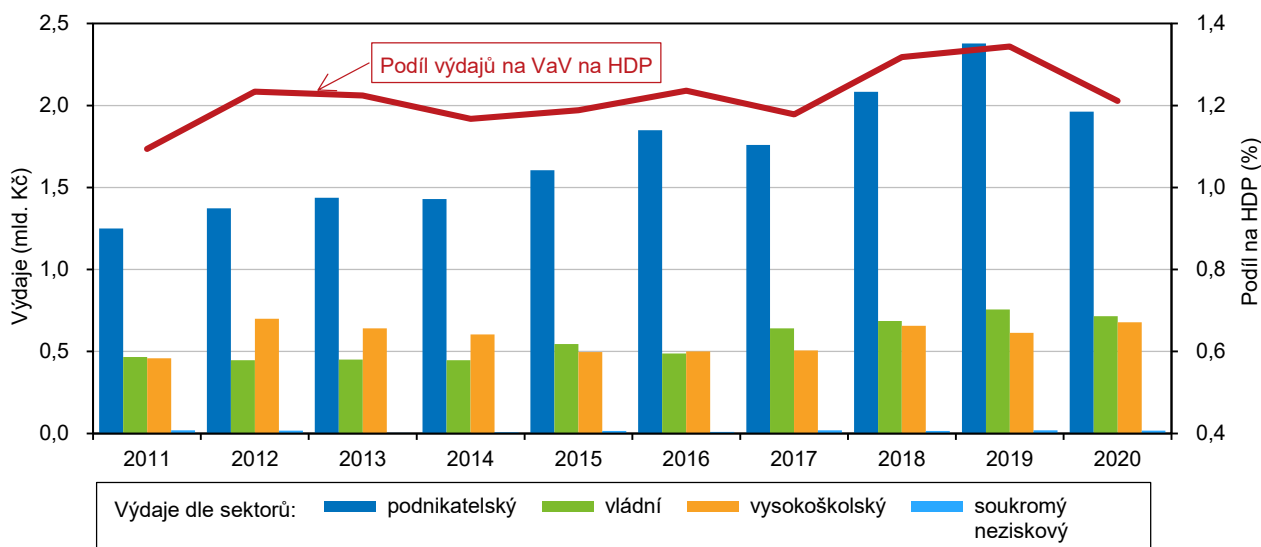
Věda, IT

Celkové výdaje na výzkum a vývoj v kraji se v roce 2020 snížily o desetinu.

Celkové výdaje na výzkum a vývoj (VaV) v subjektech se sídlem na území Jihočeského kraje se v posledních deseti letech každoročně spíše zvyšovaly. V roce 2020 však poklesly o více než 10 % především kvůli omezení investičních výdajů v podnikatelském sektoru. Před tím poklesly v letech 2013 a 2014 vlivem snížení výdajů ve vysokoškolském sektoru, ale tehdy šlo o nepatrný pokles (méně než 2 %).

Graf 3.6 Výdaje na výzkum a vývoj podle sektorů v Jihočeském kraji

Zdroj: ČSÚ

Nejvíce prostředků na VaV v kraji vynakládal podnikatelský sektor, určené byly hlavně na aplikovaný výzkum.

V předcovidovém roce 2019 bylo na VaV vynaloženo téměř 3,8 mld. Kč, což byla v historii kraje dosud největší částka. Nejvíce prostředků do VaV tehdy investoval podnikatelský sektor, jehož podíl na celkových výdajích na VaV v kraji představoval nebývalých 63 %. Z hlediska typu VaV činnosti byla téměř polovina z celkových výdajů na VaV v kraji určena na aplikovaný výzkum zejména v podnikatelském sektoru, 38 % na základní výzkum především ve vládním a vysokoškolském sektoru a 13 % na experimentální vývoj především v podnikatelském sektoru. K úbytku financí na VaV v roce 2020 v kraji došlo v podnikatelském a vládním sektoru, vysokoškolský sektor výdaje na VaV navýšil. Snížení výdajů bylo patrné ve všech typech VaV činnosti. Relativně nejhluběji (o jednu třetinu) poklesly výdaje na experimentální vývoj.

Snížení investičních výdajů způsobilo celkový pokles výdajů na VaV v kraji v roce 2020.

Z celkového objemu finančních prostředků na VaV podle druhu výdajů tvoří rozhodující část neinvestiční výdaje (v posledním desetiletí 84 %) a z nich zejména mzdové výdaje (49 % z celkových výdajů). Investiční výdaje se na celkových výdajích v posledním desetiletí podílely 16 %. Nejvyšší hodnoty v historii kraje dosáhly investiční výdaje v roce 2019 (0,8 mld. Kč), v roce 2020 však poklesly o více než dvě třetiny. Tento pokles, navzdory rostoucím neinvestičním výdajům (+5 %), vedl k celkovému meziročnímu poklesu výdajů na VaV. V roce 2020 se neinvestiční výdaje podílely na celkových výdajích z 92 %, podíl investičních výdajů činil 8 %.

V ČR výdaje na VaV v roce 2020 meziročně vzrostly,...

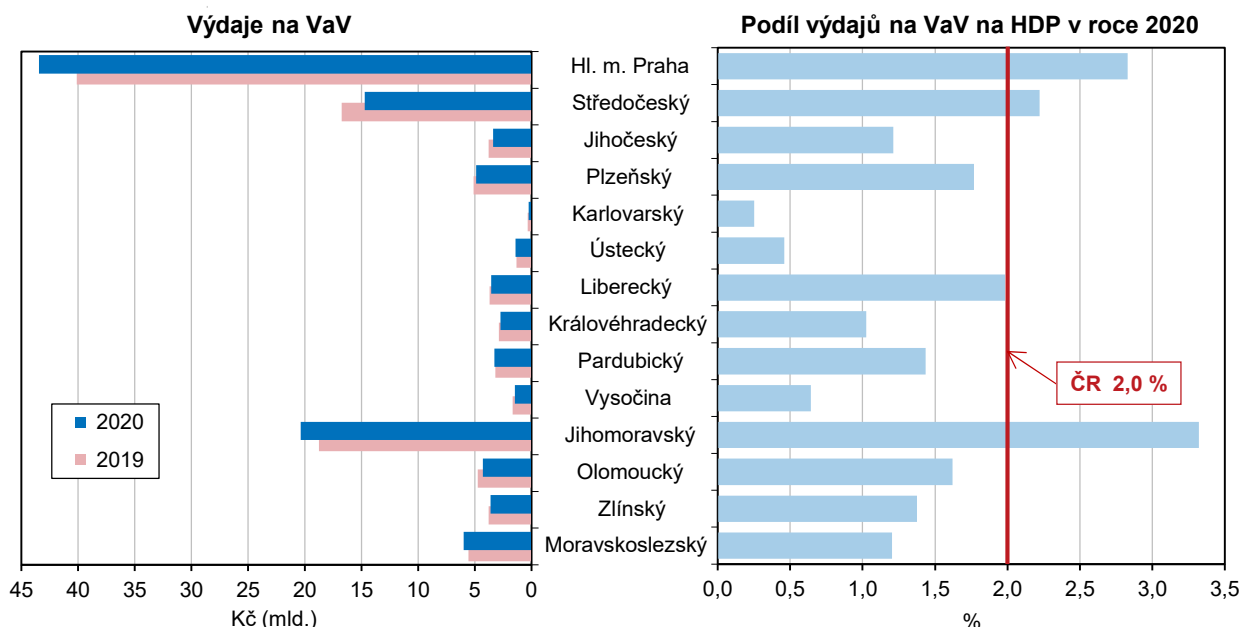
K omezení výdajů na výzkum a vývoj v roce 2020 nedošlo ve všech krajích. Navzdory covidu se zvýšily v pěti krajích, nejvíce v Praze a Jihomoravském kraji, ve kterých je nejsilnější VaV základna. Díky tomu byly i celorepublikové výdaje na VaV v roce 2020 meziročně vyšší.

...zhruba 70 % z jejich objemu bylo vynaloženo na pracovištích v Praze, Středočeském a Jihomoravském kraji.

Výdaje na VaV, které vynaložily podniky se sídlem v hl. m. Praze, se na celkových výdajích za ČR v roce 2020 podílely 38,3 %. Podíl Jihomoravského kraje v roce 2020 představoval 18,0 %. Třetí nejsilnější VaV základnu má Středočeský kraj, který se celorepublikové hodnotě podílel 13,0 %. Jihočeský kraj se na celorepublikových výdajích podílel 3,0 %.

Graf 3.7 Výdaje na výzkum a vývoj podle krajů

Zdroj: ČSÚ

Podíl výdajů na VaV na HDP v Jihočeském kraji v roce 2020 byl mezi kraji šestý nejnižší.

Podíl výdajů na výzkum a vývoj na HDP Jihočeského kraje kolísal s dlouhodobě zvolna rostoucím trendem. V roce 2011 činil 1,1 %; dosud nejvyšší hodnoty, 1,3 %, dosáhl v roce 2019. V roce 2020 poklesl na 1,2 %. V mezikrajském srovnání se jednalo o šestý nejnižší podíl. Nejvíce na VaV v poměru k HDP vydával v posledním desetiletí Jihomoravský kraj (3,3 % v roce 2020), nejméně Karlovarský kraj (0,3 %).

Výzkumu a vývoji se v kraji věnovalo téměř 4 tis. osob, z toho třetina žen.

V jižních Čechách se ve výzkumu a vývoji v roce 2020 věnovalo na 147 pracovištích téměř 4 tis. pracovníků (fyzické osoby), přičemž třetinu tvořily ženy. Po přepočtu na plně zaměstnaného pracovníka VaV (FTE) činil tento počet 2 784 pracovníků, z toho polovinu tvořili technici a 40 % výzkumní pracovníci. Oproti předcovidovému roku 2019 zaměstnával v roce 2020 VaV na plný pracovní úvazek téměř o 4 % pracovníků více, za desetiletí se jejich počet zvýšil téměř o třetinu.

Používání prostředků ICT v domácnostech se stále zvyšuje,...

Počítačová gramotnost a používání informačních a komunikačních technologií v domácnostech a jednotlivci se nyní již jen pozvolna, ale stále zvyšuje. Podle výběrového šetření o informačních a komunikačních technologiích (VŠIT) v domácnostech⁴ bylo v roce 2020 vybaveno osobním počítačem (vč. tabletu) 76,7 % domácností Jihočeského kraje, přitom v roce 2010 to bylo 57,4 % a ještě v roce 2008 počítačem disponovala jen necelá polovina domácností. Vybavenost domácností internetem rostla rychleji, a protože počítače již nejsou jediným prostředkem umožňujícím používání internetu, byla od roku 2014 vyšší než vybavenost počítačem. V roce 2020 internet používalo 80,5 % domácností kraje, všechny udávaly, že jde o vysokorychlostní internet. Pro srovnání – v roce 2010 bylo

⁴ Údaje o vybavenosti domácností vybranými informačními technologiemi a jejich využívání jednotlivci pocházejí z výběrového šetření, které je prováděno každoročně na výběrovém vzorku jednotlivců ve věku 16 a více let a jeho výsledky jsou přepočteny na celou sledovanou populaci. V krajském členění jsou údaje z důvodu vyšší reprezentativnosti publikovány jako tříleté klouzavé průměry (např. údaj za rok 2020 je vypočítán jako průměr z dat za roky 2019, 2020 a 2021).

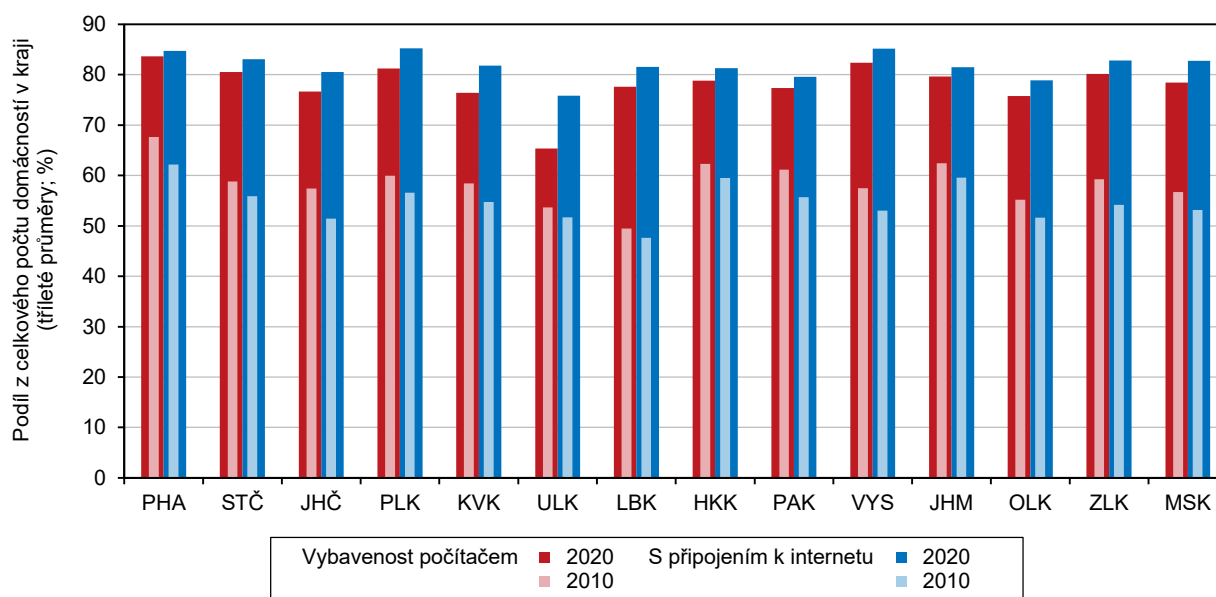
internetem vybaveno 51,5 % a vysokorychlostním internetem 47,2 % domácností. V porovnání s domácnostmi celé České republiky používaly domácnosti Jihočeského kraje počítač i internet v menší míře.

...roste také používání internetu jednotlivci.

Z Jihočechů ve věku 16 a více let používalo v roce 2020 internet 82,3 % osob, před deseti lety byl jejich podíl výrazně nižší (57,6 %). Ještě strměji vzrostl podíl osob využívajících internet na mobilním telefonu, v roce 2020 činil 67,5 %, přitom před deseti lety dosahoval stěží 5 %. Přes internet v roce 2020 nakupovalo 62,7 %, to bylo nejen podstatně více oproti situaci před deseti lety (tehdy 26,7 %), ale podíl se výrazně zvýšil i meziročně v souvislosti s opatřeními proti covidu (o 5,2 procentních bodů). Internetové bankovníctví v roce 2020 využívalo 59,6 % jedinců ve věku 16 a více let, před deseti lety byl jejich podíl čtvrtinový.

Graf 3.8 Domácnosti vybavené osobním počítačem a s připojením k internetu podle krajů

Zdroj: ČSÚ (VŠIT)

Ekonomické subjekty

Počet subjektů evidovaných v RES se v letech 2020 a 2021 zvyšoval obvyklým tempem.

V registru ekonomických subjektů (RES) bylo k 31. 12. 2021 evidováno 168,6 tis. subjektů se sídlem v Jihočeském kraji. V letech 2020 a 2021 se jejich počet zvyšoval tempem, které bylo obvyklé od roku 2013, kdy máme srovnatelnou časovou řadu (+0,9 %), jen v roce 2021 ještě o něco rychleji (+1,1 %). Od roku 2013 došlo pouze jednou k meziročnímu poklesu počtu evidovaných subjektů. Během roku 2019 se jejich počet snížil o 0,6 % (-1,0 tis.) v souvislosti s novelou živnostenského zákona, podle níž se pojišťovací zprostředkovatelé, jejichž činnost dříve spadala pod ČNB, stali novou vázanou živností⁵.

V RES převažují fyzické osoby a z nich osoby podnikající dle živnostenského zákona.

RES tvořily aktuálně ze 78 % fyzické osoby, především podnikající dle živnostenského zákona – téměř 120 tis. (71 % z celkového počtu subjektů a 91 % z fyzických osob). Mezi právnickými osobami bylo nejvíc společností s ručením omezeným – 17,7 tis. (11 % z celkového počtu subjektů a 49 % z právnických osob), spolků a pobočných spolků – 9,1 tis. (5 %, resp. 25 %) a společenství vlastníků jednotek – 4,8 tis. (3 %, resp. 13 %).

⁵ V souvislosti s tím došlo k ukončení činnosti pojišťovacích zprostředkovatelů vedených dle zákona č. 38/2004 Sb. pod právní formou „fyzické osoby podnikající dle jiných zákonů než živnostenského a zákona o zemědělství“ a ti, kteří ve své činnosti hodlali pokračovat a ohlásili vázanou živnost, byli zahrnuti mezi osoby podnikající dle živnostenského zákona.

Během let 2020 a 2021 vzniklo celkem 9,2 tis. subjektů a 6,4 tis. subjektů zaniklo,...

V pandemickém roce 2020 bylo v jižních Čechách nově zaregistrováno 4,4 tis. subjektů a 3,1 tis. jich zaniklo. V roce 2021 vzniklo 4,8 tis. subjektů a zaniklo jich 3,2 tis. Nové subjekty tvořily v obou letech ze tří čtvrtin fyzické osoby, především podnikající dle živnostenského zákona. V nově vzniklých právnických osobách nejčastěji figurovaly společnosti s ručením omezeným a spolky a pobočné spolky. Mezi zaniklými subjekty bylo v obou letech podle právní formy cca 88 % fyzických osob, v nichž převládali živnostníci.

...nejvíc zaniklých subjektů bylo s činností velkoobchod a maloobchod.

Z hlediska převažující činnosti bylo nejvíc zaniklých subjektů s činností velkoobchod a maloobchod, opravy a údržba motorových vozidel a s činností stavebnictví. Na druhou stranu, jelikož s těmito činnostmi zase nové subjekty vznikly, ve stavebnictví se počet subjektů zvýšil. V odvětví obchodu však bylo vzniklých méně než zaniklých a odvětví tedy subjekty ztratilo.

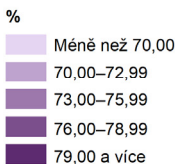
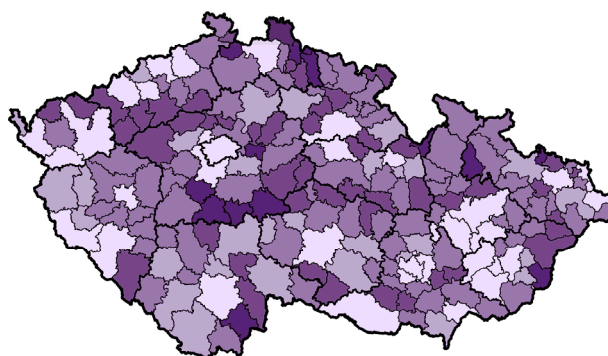
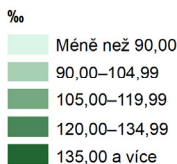
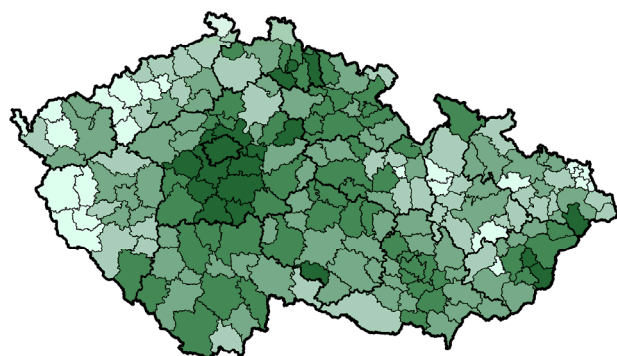
Prokazatelně aktivních byla více než polovina registrovaných subjektů.

Koncem roku 2021 byla v kraji zjištěna aktivita u téměř 88 tis. subjektů (51,9 %). Ze 70,7 % šlo o soukromé podnikatele podnikající dle živnostenského zákona (66,0 %) a zemědělské podnikatele (4,7 %). V porovnání s ostatními kraji byl podíl živnostníků na počtu subjektů se zjištěnou aktivitou v jižních Čechách pátý nejnižší a podíl zemědělských podnikatelů druhý nejvyšší. Z vnitroregionálního hlediska byl největší podíl soukromých podnikatelů na počtu aktivních subjektů zjištěn v SO ORP Trhové Sviny, Milevsko, Soběslav a Třeboň (nad 76 %). Naopak nejnižší byl na Česko-budějovicku (63,3 %) vlivem většího zastoupení právnických osob.

Ktg 3.2 Soukromí podnikatelé¹⁾ v SO ORP k 31. 12. 2021

Na 1 000 obyvatel ve věku 18 a více let

Podíl na ekonomických subjektech se zjištěnou aktivitou

¹⁾ Osoby podnikající dle živnostenského zákona a zemědělské podnikatele se zjištěnou aktivitou a sídlem na daném území

Zdroj: ČSÚ

Mezi aktivními subjekty se zjištěným počtem zaměstnanců převažovali živnostníci bez zaměstnanců.

Koncem roku 2021 byl údaj o počtu zaměstnanců zjištěn v 73 tis. aktivních ekonomických subjektech. Většinou to byly fyzické osoby, zpravidla živnostníci bez zaměstnanců (50,5 tis.). Mezi subjekty se zaměstnanci převládaly společnosti s ručením omezením. V kraji sídlilo 116 velkých podniků (s 250 a více zaměstnanci), z toho bylo 56 společností s ručením omezeným a 33 akciových společností.

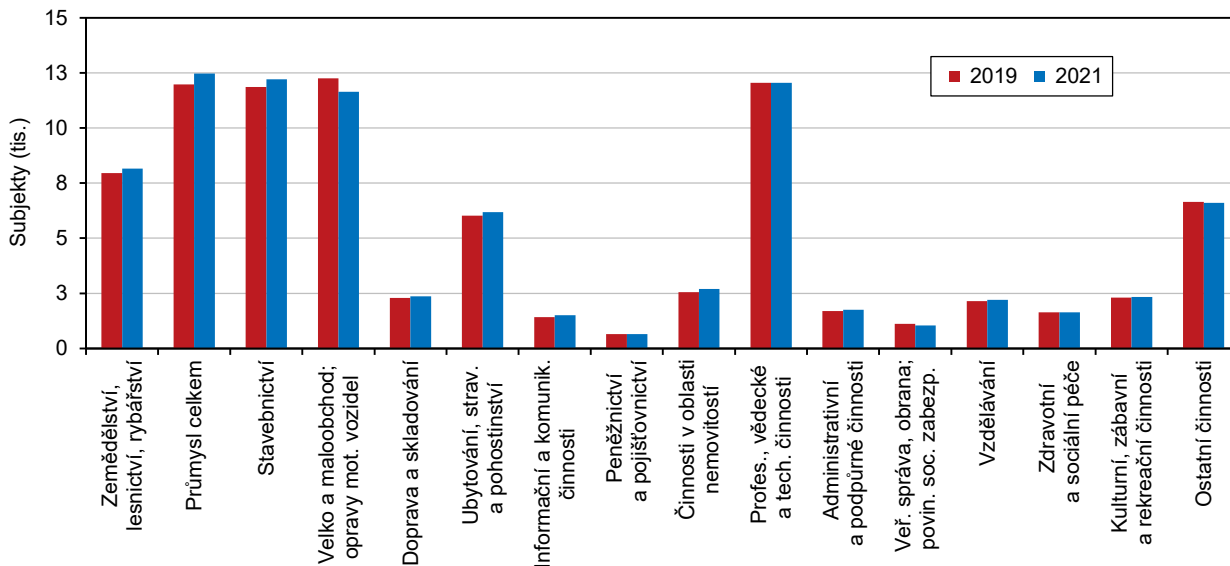
Nejvíc subjektů se zjištěnou aktivitou v roce 2021 bylo s převažující činností průmysl a stavebnictví.

Ve srovnání s rokem 2019 se struktura RES podle převažující ekonomické činnosti poněkud změnila. Způsobil ji zejména úbytek subjektů s převažující činností velkoobchod a maloobchod, opravy a údržba motorových vozidel (-1 %).

S touto činností bylo v kraji koncem roku 2021 evidováno stále nejvíc subjektů bez ohledu na aktivitu, ale tato činnost přišla o prvenství mezi subjekty se zjištěnou aktivitou. Více subjektů se zjištěnou aktivitou bylo koncem roku 2021 v kraji ve třech odvětvích – průmysl, stavebnictví a profesní, vědecké a technické činnosti.

Graf 3.9 Ekonomické subjekty se zjištěnou aktivitou podle převažující činnosti v Jihočeském kraji

Zdroj: ČSÚ

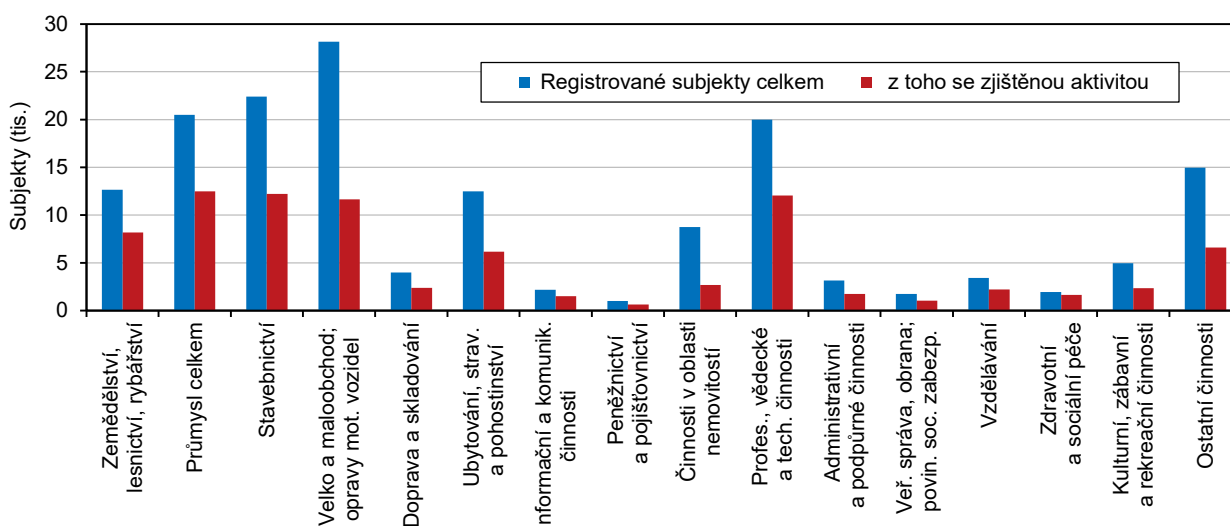

Nejvyšší podíl aktivních subjektů byl v sekci zdravotní a sociální péče.

Nejvyšší podíl aktivních subjektů na evidovaných subjektech v kraji měla koncem roku 2021 zdravotní a sociální péče, kde bylo prokazatelně aktivních 84,5 % subjektů, a dále informační a komunikační činnosti (podíl 68,7 %), vzdělávání (64,6 %) a zemědělství, lesnictví a rybařství (64,4 %).

Graf 3.10 Ekonomické subjekty podle převažující činnosti v Jihočeském kraji k 31. 12. 2021

Zdroj: ČSÚ

V kraji bylo v přepočtu na 1 tis. obyvatel evidováno 112 aktivních živnostníků,...

V přepočtu na 1 tis. obyvatel ve věku 18 a více let bylo v kraji koncem roku 2021 evidováno 111,8 živnostníků, oproti ČR (115,8 živnostníků) to bylo poněkud méně. Naproti tomu počet zemědělských podnikatelů – fyzických osob (8,0) byl oproti celorepublikovému průměru (4,3) podstatně vyšší.

V mezikrajském srovnání měl Jihočeský kraj v přepočtu na 1 tis. obyvatel druhý nejvyšší počet zemědělských podnikatelů – fyzických osob (po Kraji Vysočina) a šestý nejvyšší počet aktivních živnostníků. Oproti roku 2019 se počet fyzických osob – živnostníků i zemědělců – se zjištěnou aktivitou v kraji zvýšil.

...relativně nejvíc jich bylo na Českobudějovicku. Zemědělců bylo nejvíc na Prachaticku.

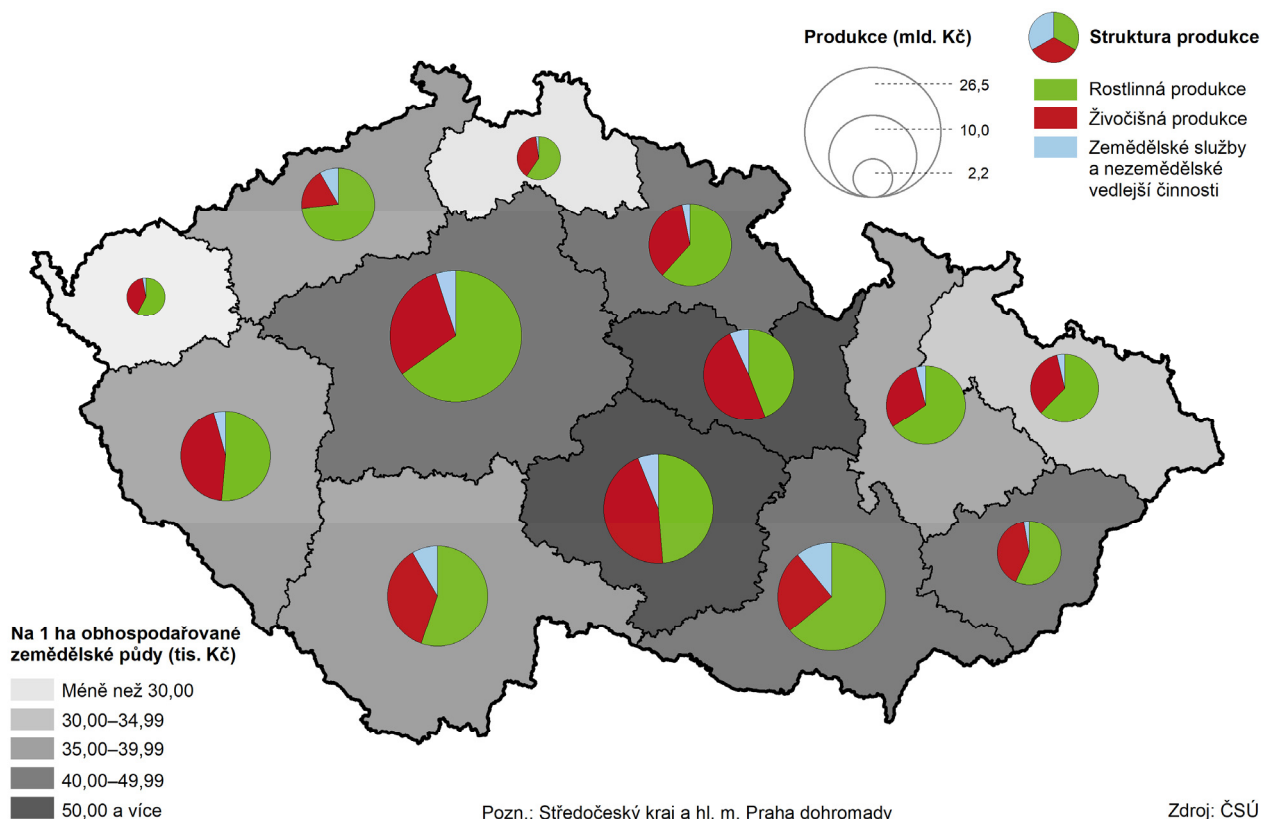
Ve vnitroregionálním pohledu, podle SO ORP, bylo koncem roku 2021 nejvíce aktivních živnostníků v přepočtu na 1 tis. obyvatel ve věku 18 a více let na Českobudějovicku (121,2), Milevsku (117,6) a Tábořsku (116,7). Naopak nejméně živnostníků v poměru k počtu obyvatel provozovalo živnost na Kaplicku (86,9) a Dačicku (94,3). Soukromých zemědělců se zjištěnou aktivitou v přepočtu na 1 tis. obyvatel 18letých a starších hospodařilo nejvíc mezi obyvateli Prachaticka (14,8), Vimperska (14,6) a Vodňanska (13,3), naopak nejméně jich bylo na Českobudějovicku (3,8).

Zemědělství

Produkce zemědělského odvětví byla v roce 2020 nejvyšší v historii kraje díky výsledkům sklizně.

Produkce zemědělského odvětví v běžných cenách (b. c.) v Jihočeském kraji od roku 2010 každým rokem obvykle rostla, pouze v roce 2015 výrazně poklesla (-9,1 %). V roce 2020 podle semidefinitivních výsledků (poslední dostupné výsledky) vzrostla meziročně o 6,3 % a dosáhla díky mimořádně dobrým výsledkům sklizně historického maxima. Rostlinná produkce v b. c. vzrostla v roce 2020 meziročně o 12,8 % především zásluhou vyššího objemu sklizně a byla rovněž v historii kraje nejvyšší. Živočišná produkce v b. c., která meziročně poklesla o 2,5 %, dosáhla za 16 let měření až devátý nejlepší výsledek.

Ktg 3.3 Produkce zemědělského odvětví v krajích v roce 2020

Od roku 2011 převládala v kraji rostlinná výroba, v roce 2020 podílem 55 %.

V roce 2020 se na produkci zemědělského odvětví kraje podílela rostlinná produkce z 55,2 %, živočišná produkce z 36,4 % a produkce služeb a nezemědělské vedlejší činnosti z 8,4 %. Rostlinná výroba měla v produkci zemědělského odvětví kraje nadpoloviční podíl každoročně od roku 2011, její podíl v roce 2020 byl dosud

nejvyšší. Do roku 2010 hrála v zemědělství kraje důležitější roli živočišná výroba. Její poslední podíl na zemědělské produkci byl historicky vůbec nejnižší.

Rostlinná produkce převažovala nad živočišnou ve většině regionů.

Ve všech krajích převažovala od roku 2011 rostlinná produkce nad živočišnou. Výjimkou se stal od roku 2013 Pardubický kraj, ve kterém získala díky chovu drůbeže a produkci vajec nadvládu živočišná výroba. V letech 2017 až 2019 se k Pardubickému kraji připojily s mírnou převahou živočišné výroby nad rostlinnou výrobou ještě Plzeňský kraj a Kraj Vysočina.

Jihočeští zemědělci měli mezi kraji čtvrtý největší objem produkce,...

Jihočeský zemědělský sektor se v roce 2020 podílel na produkci zemědělského odvětví ČR 10,3 % (na rostlinné produkci 9,7 %, na živočišné produkci 10,6 %). Objemem zemědělské produkce se v regionálním srovnání řadil dlouhodobě na čtvrté místo, což korespondovalo s jeho umístěním podle plochy orné půdy. Jihočeši sice obhospodařovali druhou největší výměru zemědělské půdy, ale vlivem vysokého podílu trvalých travních porostů byla jejich výměra orné půdy až čtvrtá nejvyšší po krajích Středočeském, Jihomoravském a Kraji Vysočina. Od roku 2006 si tyto kraje obvykle držely stejné umístění i podle produkce zemědělského odvětví.

...ta byla ale po přepočtu na 1 ha zemědělské půdy mezi kraji čtvrtá nejnižší.

Po přepočtu zemědělské produkce na 1 hektar obhospodařované zemědělské půdy se pořadí krajů změnilo. V čele regionálního žebříčku se již několik let drží Pardubický kraj, v roce 2020 s 53,9 tis. Kč/ha, a na jeho konci byl, stejně jako podle absolutního objemu, kraj Karlovarský (23,0 tis. Kč/ha). Jihočeský kraj měl od roku 2016 čtvrtou nejnižší produkci na hektar zemědělské půdy (36,4 tis. Kč/ha).

Dlouhodobě ubývá ploch orné půdy a rozšiřují se plochy trvalých travních porostů.

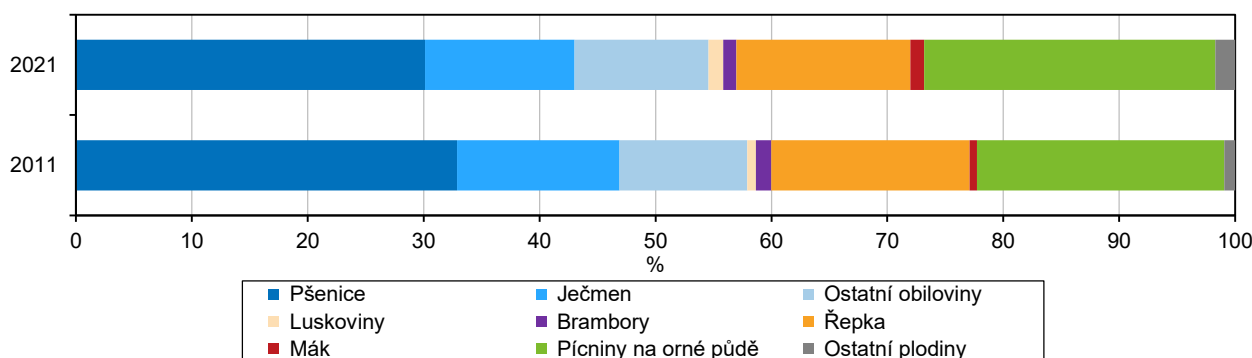
Ploch zemědělské půdy obhospodařované jihočeskými zemědělci až do roku 2016 každoročně spíše ubývalo, v roce 2017 se tento trend zastavil a v roce 2021 se výměra obhospodařované zemědělské půdy meziročně zvýšila o 1,1 % díky rozšíření ploch trvalých travních porostů. Oproti roku 2002 byla plocha obhospodařované zemědělské půdy v kraji o 4,4 % menší. Dlouhodobý trend úbytku ploch orné půdy se ale nezměnil, i když byl v posledních letech pozvolnější. Za poslední desetiletí se výměra orné půdy zmenšila o 3,4 %, její úbytek za posledních 20 let byl citelnější, představoval více než 15 %.

Snížilo se zornění zemědělské půdy.

Změnila se struktura zemědělské půdy, snížil se podíl ploch orné půdy, z části ve prospěch trvalých travních porostů. Jejich plochy se za poslední desetiletí rozšířily o 7,1 % a oproti roku 2002 o 16,6 %. Zornění obhospodařované půdy (podíl orné půdy na zemědělské) se snížilo z 65,6 % v roce 2002 na 60,5 % v roce 2011, v roce 2021 bylo zorněno již jen 58,0 % ploch obhospodařované zemědělské půdy.

Graf 3.11 Osevní plochy v Jihočeském kraji

Zdroj: ČSÚ

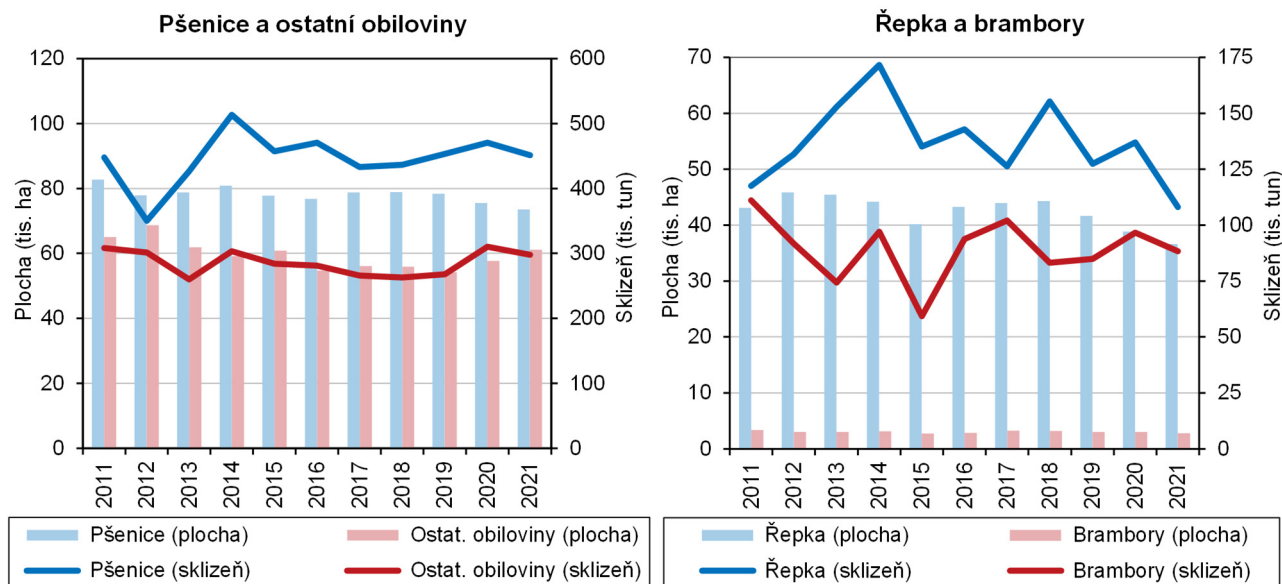

Ve struktuře osevních ploch se snížil podíl ploch obilovin, řepky a brambor na úkor pícnin na orné půdě.

Výměra osevních ploch v roce 2021 se ve srovnání s předchozím rokem nezměnila, oproti roku 2011 však byla menší o 2,9 %. Ve struktuře osevních ploch klesl oproti roku 2011 podíl ploch obilovin (z 57,9 % na 54,6 %), především pšenice a ječmene. V menší míře se v roce 2021 pěstovala řepka (pokles ze 17,1 % na 15,0 %) a brambory (pokles z 1,3 % na 1,1 %). Naopak se rozšířily plochy luskovin, máku a pícnin na orné půdě a jejich zastoupení v osevu se zvýšilo (luskovin z 0,7 % na 1,3 %, máku z 0,6 % na 1,2 % a pícnin na orné půdě z 21,3 % na 25,1 %).

Graf 3.12 Sklizeň a sklizňové plochy vybraných plodin v Jihočeském kraji

Zdroj: ČSÚ

Sklizeň obilovin, brambor a řepky byla v roce 2021 meziročně horší,...

V roce 2021 sklídili jihočeští zemědělci ve srovnání s mimořádně úrodným rokem 2020 méně obilovin, brambor, řepky a pícnin na orné půdě. Naopak meziročně vyšší byla sklizeň luskovin a sena z trvalých travních porostů.

... sklizeň brambor byla dokonce čtvrtá nejhorší v historii kraje.

Výnosy většiny základních plodin byly ve srovnání s rokem 2020 sice nižší, ale v porovnání s desetiletým průměrem vyšší, pouze výnos ovsa, řepky a máku byl nižší. Sklizeň většiny plodin převyšovala desetiletý průměr, sklizeň sena z trvalých travních porostů byla dokonce nejvyšší od roku 2000. Podprůměrná byla naopak sklizeň ječmene, žita, tritikale a řepky, sklizeň brambor byla čtvrtá nejhorší za posledních 30 let.

Jihočeští zemědělci patřili k předním pěstitelům většiny základních plodin.

Produkcí pšenice, žita, brambor a pícnin na orné půdě se jižní Čechy v pomyslném žebříčku krajů umístily v roce 2021 na třetím místě, v produkci řepky na druhém místě, v produkci ovsa a tritikale na prvním místě. To koresponduje s výměrou jejich sklizňových ploch. Kromě toho díky dlouhodobě největším plochám trvalých travních porostů si kraj udržuje prvenství ve sklizni sena z trvalých travních porostů, když se v roce 2021 podílel na sklizni zemědělského sektoru ČR 17,4 %.

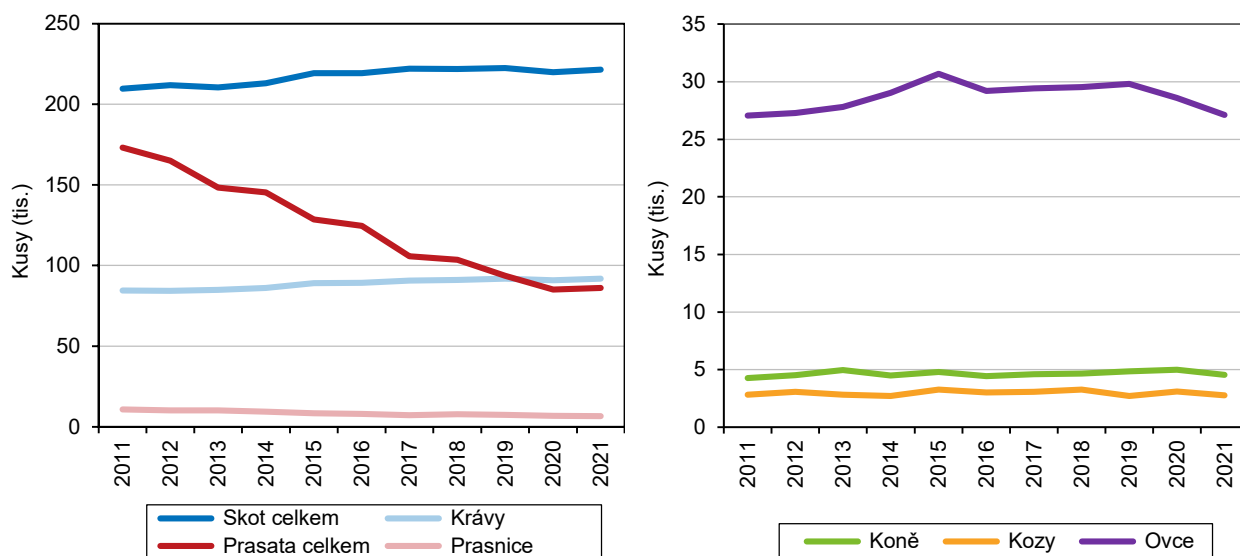
Meziroční vývoj počtu hospodářských zvířat se lišil od dlouhodobých trendů.

Podle soupisu hospodářských zvířat k 1. 4. 2021 chovali jihočeští zemědělci ve srovnání s předchozím rokem méně ovcí, koz a koní, ale více skotu a prasat. Meziroční vývoj se tak lišil od dlouhodobých trendů, kterými jsou na jedné straně rozšiřování chovu ovcí a koní a na straně druhé citelné omezování chovu prasat. Redukce, kterou v kraji sledujeme v chovu prasat od roku 2002, byla po necelých dvaceti letech zastavena. I tak byl jejich stav oproti soupisu před deseti lety poloviční a ve srovnání s rokem 2002 sotva čtvrtinový.

Graf 3.13 Stavy hospodářských zvířat v Jihočeském kraji (podle stavu ke dni soupisu)

Zdroj: ČSÚ

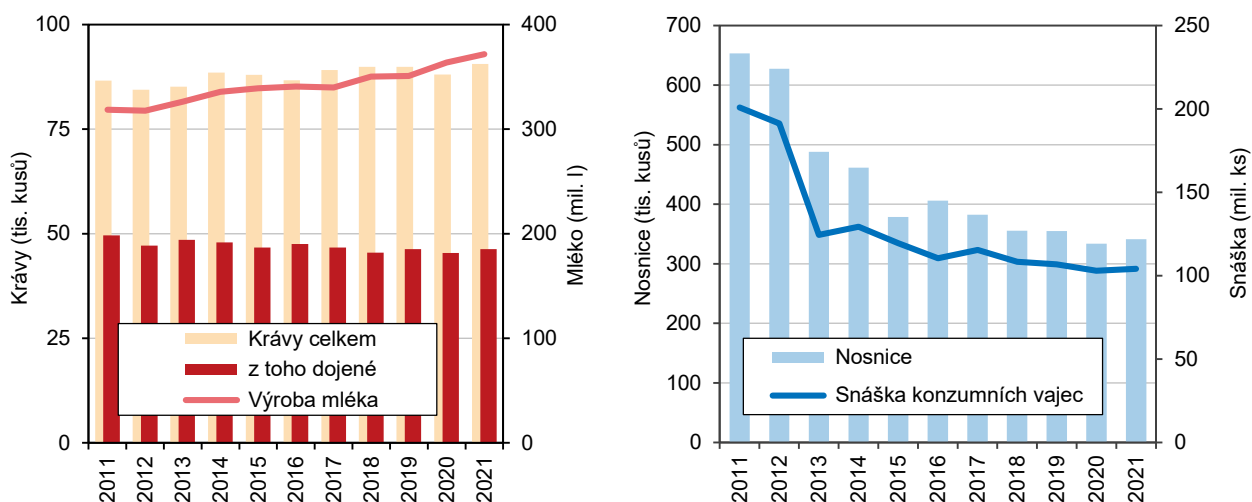
I když dojených krav ubylo, celkový počet krav oproti stavu před deseti lety vzrostl.

Ve srovnání se šetřením před deseti lety se počet ovcí, po zmenšování chovů v posledních dvou letech, dostal na stejný stav jako tehdy. Počet koní se zvýšil o 6 %. Koz, jejichž počet kolísal, bylo v roce 2021 sečteno o 2 % méně. Stáda skotu se za poslední desetiletí rozšířila o necelých 6 %. Počet krav vzrostl o 9 %, přitom ale došlo k úbytku dojených krav o 7 % a rozšíření chovu ostatních krav více než o třetinu.

Chov drůbeže se dlouhodobě zmenšoval s občasným meziročním vybočením z tohoto trendu, často ovlivněným termínem vyskladnění. V roce 2021 se meziročně zvýšil o více než 40 %, ale oproti stavu před deseti lety byl o 7 % nižší.

Graf 3.14 Průměrné stavy krav a výroba mléka, průměrné stavy nosnic a snáška konzumních vajec v zemědělském sektoru Jihočeského kraje

Zdroj: ČSÚ

V porovnání s ostatními kraji chovali jihočeští zemědělci nejvíce skotu a ovcí.

K 1. 4. 2021 měl Jihočeský kraj v regionálním srovnání nejčtenější stáda ovcí, skotu i samotných krav, počtem koní a koz se umístil na druhém místě. Toto umístění korespondovalo s druhou největší výměrou zemědělské půdy a největší výměrou trvalých travních porostů. V chovu prasat, který má spíše souvztažnost s ornou půdou, se umístil na sedmém a v chovu drůbeže na pátém místě.

Výroba mléka od roku 2013 rostla především vlivem zvýšené průměrné dojivosti.

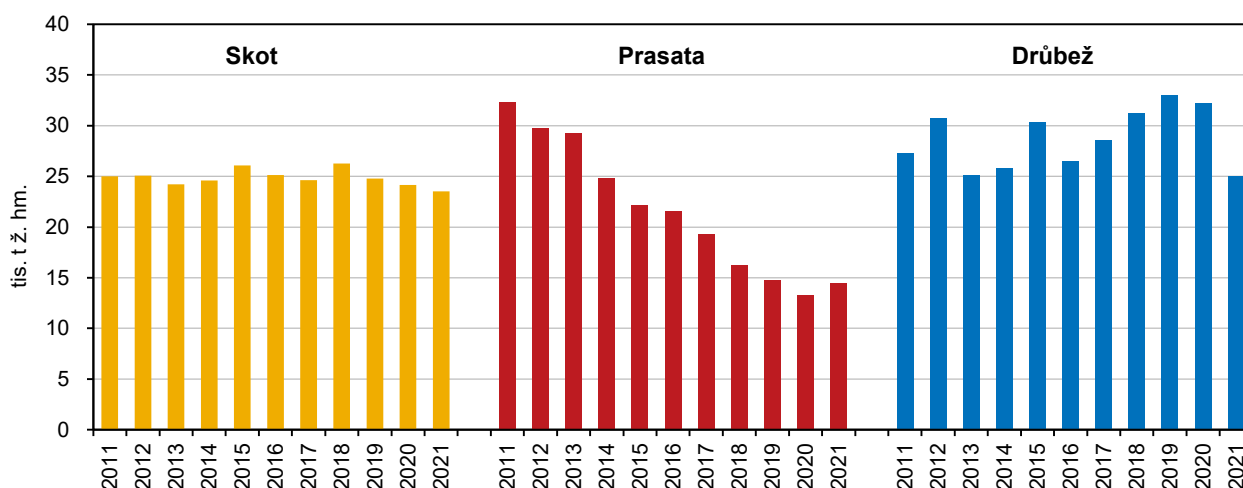
Výroba mléka se po období pozvolného poklesu od roku 2013 zvyšovala, především zásluhou rostoucí průměrné dojivosti. V roce 2021 bylo ve srovnání s rokem 2011 v kraji vyrobeno o 16,7 % litrů mléka více, když se průměrná denní dojivost zvýšila ze 17,6 litrů na 22,0 litrů. Jihočeši se v roce 2021 podíleli na průměrném stavu dojených krav za ČR 12,8 %, přitom dojivost měli o 10,0 % nižší než republikový průměr. Na celorepublikové produkci mléka se kraj podílel 11,5 % a v mezikrajském srovnání obsazoval dlouhodobě třetí příčku.

Výroba jatečného skotu v kraji kolísala; výroba jatečných prasat až do roku 2020 klesala.

Výroba jatečného skotu v kraji kolísala, zatímco výroba jatečných prasat stejně jako jejich chov až do roku 2020 klesala. V roce 2021 byl dlouhodobý trend přerušen a výroba jatečných prasat v kraji meziročně vzrostla o 9 %. Přesto její propad jen za poslední desetiletí činil 55 %. Podíl Jihočechů na celorepublikové výrobě jatečného skotu v roce 2021 činil 14 % a byl druhý nejvyšší. Podíl kraje na výrobě jatečných prasat ČR aktuálně představoval 5 % a byl sedmý nejvyšší. Před deseti lety byl příspěvek kraje k republikové produkci dvojnásobný a mezi kraji čtvrtý nejvyšší.

Graf 3.15 Výroba jatečných zvířat v zemědělském sektoru Jihočeského kraje

Zdroj: ČSU

Oproti roku 2011 klesla v kraji snáška konzumních vajec téměř o polovinu.

Průměrný stav nosnic v jihočeském zemědělském sektoru v roce 2021 meziročně sice vzrostl o 2,2 %, ale především kvůli propadu v roce 2013, byl o 48 % menší než v roce 2011. Snáška konzumních vajec byla oproti roku 2011 nižší o 48 %. V zemědělském sektoru České republiky počty nosnic a snáška vajec spíše rostly, ve srovnání s rokem 2011 byly oba ukazatele o 34 %, resp. 36 % vyšší.

Výroba jatečné drůbeže poslední dva roky klesala.

Výroba jatečné drůbeže v kraji i ČR po propadu z let 2010 a 2011 nejprve kolísala a v posledních dvou letech se snižovala. Oproti roku 2011 byla v roce 2021 v jižních Čechách o 8 % nižší, na rozdíl od celorepublikového výsledku, kterým byl nárůst o 19 %. V roce 2021 se chovy jihočeských farmářů podílely na snášce vajec zemědělského sektoru ČR 6 %, na výrobě jatečné drůbeže necelými 10 %. V roce 2011 byly oba tyto podíly vyšší – 16 %, resp. necelých 13 %. V regionálním srovnání patřilo v roce 2021 jihočeským zemědělcům v produkci konzumních vajec šesté místo a ve výrobě jatečné drůbeže páté místo.

Průmysl a energetika

Jihočeský kraj se na tržbách z průmyslové činnosti ČR v roce 2021 podílel 4,6 % a měl páté nejnižší tržby mezi regiony.

Mezi velké průmyslové podniky (se 100 a více zaměstnanci) se sídlem v Jihočeském kraji patřilo v roce 2021 celkem 148 subjektů, což bylo nejméně za poslední desetiletí. Od roku 2011 jich v kraji nejvíce sídlilo v roce 2019 – 158 subjektů. Tržby z prodeje výrobků a služeb průmyslové povahy v b. c. (dále jen „tržby“) uvedených podniků

dosáhly v roce 2021 téměř 183 mld. Kč a jejich podíl na tržbách velkého průmyslu ČR 4,6 % byl v regionálním srovnání desátý nejvyšší. Kraj k celorepublikovým tržbám velkého průmyslu přispěl v posledním desetiletí nejvíce v roce 2020 (4,8 %), kdy byl jeho podíl osmý nejvyšší, a v roce 2019 (4,7 %), kdy byl devátý nejvyšší.

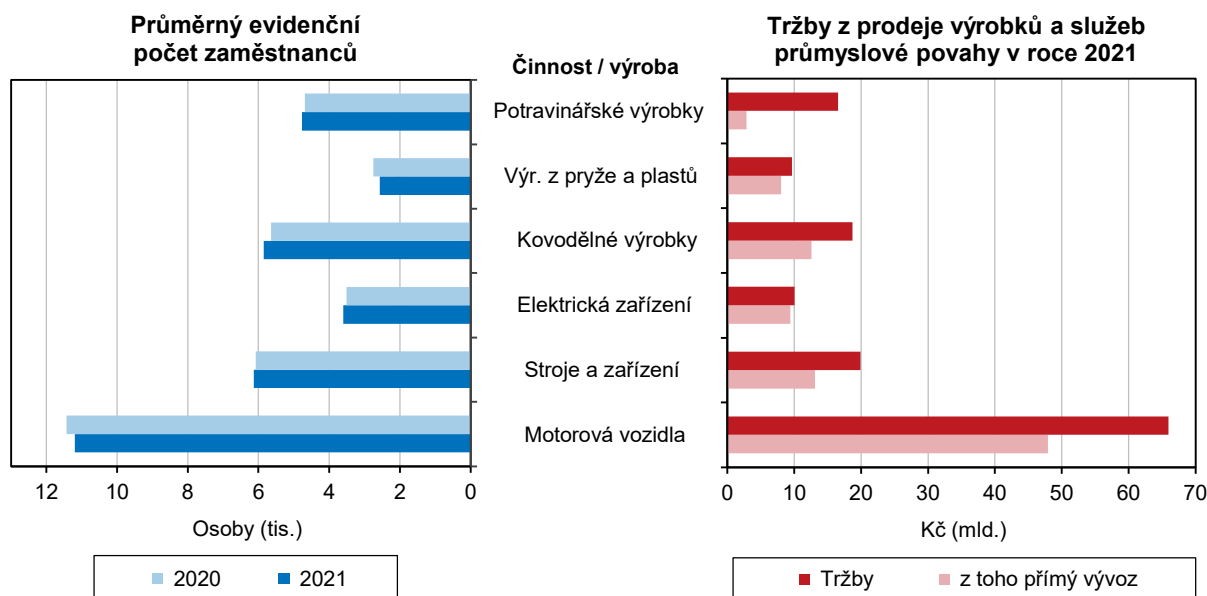
Tržby průmyslových podniků rostly s výjimkou roku 2020.

Tržby velkých průmyslových podniků v kraji, stejně jako v ČR, od roku 2011 rostly, klesly pouze v pandemickém roce 2020 (kraj -5,0 %, v ČR -6,7 %). V roce 2021 meziročně vzrostly o 6,4 %, oproti předpandemickému roku 2019 byly vyšší o 1,1 % (v ČR +10,5 %, resp. 3,1 %). Tržby velkých jihočeských průmyslových podniků měly v posledních deseti letech ve srovnání s ČR častěji vyšší dynamiku⁶, s výjimkou roků 2012, 2017, 2018 a 2021, kdy byl nárůst tržeb v kraji mírnější.

Na tržbách se nejvíce podílí zpracovatelský průmysl.

Rozhodující objem tržeb vytváří zpracovatelský průmysl. V Jihočeském kraji ho v roce 2021 reprezentovalo 144 velkých podniků; jejich tržby se na tržbách průmyslu celkem podílely 96 %. V posledním desetiletí bylo nejvíce těchto podniků v kraji v roce 2019 – 153, tehdy byl ale jejich podíl na tržbách průmyslu celkem nižší (91 %).

Graf 3.16 Zaměstnanci a tržby podle vybrané převažující činnosti zpracovatelského průmyslu v Jihočeském kraji (podniky se 100 a více zaměstnanci se sídlem v kraji)
Zdroj: ČSÚ

V odvětvích zpracovatelského průmyslu v roce 2020 většinou tržby poklesly,...

Vlivem pandemie koronaviru došlo v roce 2020 k meziročnímu poklesu tržeb ve většině odvětví zpracovatelského průmyslu kraje. Některá odvětví sice zaznamenala zvýšení tržeb, např. potravinářská výroba, výroba počítačů, elektronických a optických přístrojů a zařízení, tržby zpracovatelského průmyslu celkem však meziročně poklesly o 5,4 %.

...zvláště citelně ve výrobě motorových vozidel, přívěsů a návěsů.

Pandemická krize výrazně zasáhla především nejsilnější odvětví zpracovatelského průmyslu výrobu motorových vozidel (kromě motocyklů), přívěsů a návěsů, která se v roce 2019 na tržbách zpracovatelského průmyslu v kraji podílela ze 41,2 %. Po poklesu tržeb v kraji v roce 2020 o více než 10 % se, ani přes oživení v roce 2021, nepodařilo v tržbách dosáhnout na předpandemickou úroveň (-2,8 %). Příspěvek automobilového průmyslu k tržbám zpracovatelského průmyslu kraje se snížil na 38,6 % v roce 2020 a na 37,6 % v roce 2021. Ostatní odvětví zpracovatelského

⁶ Výsledky průmyslových podniků se 100 a více zaměstnanci se sídlem v kraji a jejich srovnání v čase může být ovlivněno tím, že na základě neměnných kritérií pro zařazení podniku do souboru vykazujících subjektů se může tento soubor rok od roku lišit. Přepočty na srovnatelnou organizační strukturu se neprovádějí.

průmyslu, jejichž tržby v roce 2020 poklesly, ve sledovaném roce výsledky předcovidového roku překonaly.

Orientace tržeb na přímý vývoz se v letech 2017 až 2020 snižovala, v roce 2021 se zvýšila.

Orientace tržeb na přímý vývoz se až do roku 2016 zvyšovala (na 73 %), v roce 2017 se propadla na 58 % a její snižování se zastavilo na 55 % v roce 2019 a 2020. V roce 2021 došlo k obratu, tržby za zboží vyvezené přímo do zahraničí se na tržbách celkem podílely 61,9 %. Ve zpracovatelském průmyslu se podíl tržeb za zboží vyvezené přímo do zahraničí na tržbách celkem snížil ze 75 % v roce 2016 na 60 % v roce 2019, v roce 2020 byl jen o málo vyšší a v roce 2021 pak zase mírně vzrostl na 64,4 %. Z odvětví zpracovatelského průmyslu zaměstnávajících více než 3 tis. osob zaznamenala největší rozdíly v exportní závislosti výroba motorových vozidel (z 91 % v roce 2016 pokles na 62 % v roce 2019 a nárůst na 73 % v roce 2021) a výroba strojů a zařízení jinde neuvedených (z 65 %, přes 56 % nárůst na 66 %). Na vysoké úrovni se udržuje podíl tržeb za přímý vývoz v sekci výroba elektrických zařízení (z 93 %, přes 92 %, na 93 %). Menší zůstává orientace tržeb na vývoz v potravinářské výrobě (necelých 17 %, pak 16 % a dále více než 17 %).

Počet zaměstnanců průmyslu v posledních dvou letech klesal. Nejvíce jich bylo zaměstnáno ve výrobě motorových vozidel.

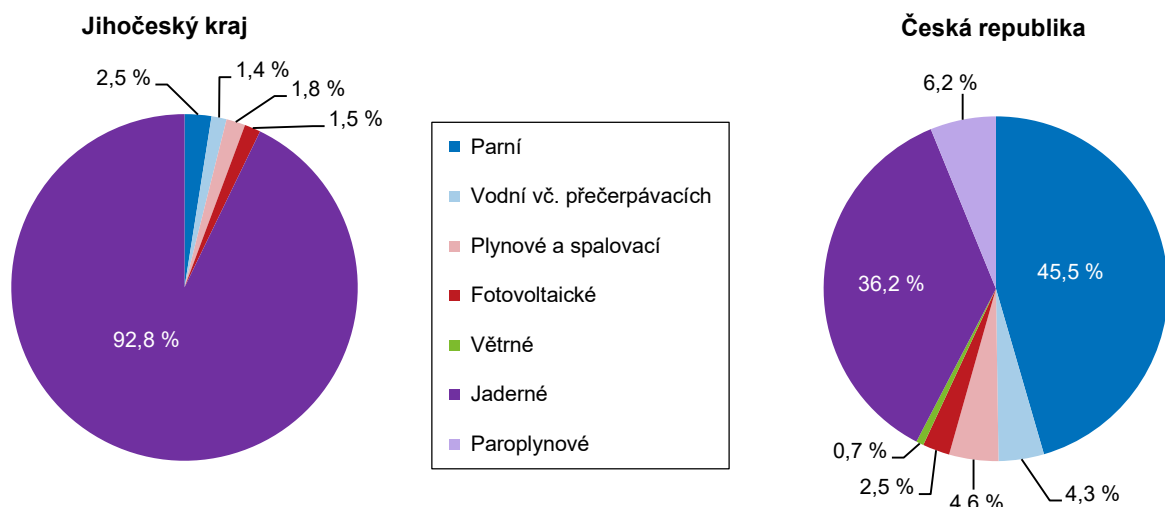
Počet zaměstnanců průmyslových podniků kraje se 100 a více zaměstnanci se v letech 2011 až 2019 nepřetržitě zvyšoval (s výjimkou minimálního poklesu v roce 2018), v letech 2020 a 2021 však již každým rokem klesal o 4,5 % (jistě i vlivem úbytku podniků). V roce 2021 zaměstnával velký průmysl kraje 47 tis. osob (fyzické osoby), to je oproti roku 2019 o 9 % méně. Průměrná měsíční mzda se stále zvyšovala, v roce 2021 činila 35 900 Kč a byla o 9 % nižší než celorepublikový průměr. Nejvíce osob v kraji zaměstnávaly podniky s převažující činností výroba motorových vozidel (11,2 tis. v roce 2021), kde zaměstnanci v roce 2021 pobírali v průměru měsíčně mzdu 39 894 Kč.

Z elektráren v Jihočeském kraji pocházela v roce 2021 pětina elektrické energie vyrobené v ČR.

Elektrárny na území Jihočeského kraje vyráběly v letech 2018 až 2021 víceméně konstantní množství elektřiny, každoročně 17 tis. GWh, na celorepublikové produkci elektrické energie se podílely jednou pětinou. Zatímco v jižních Čechách byla většina elektřiny vyrobená z jádra (93 %), pocházela v celé České republice elektřina hlavně z parních elektráren (45 %). V roce 2021 připadalo na jaderné elektrárny 36 % celorepublikové výroby.

Graf 3.17 Výroba elektřiny brutto¹⁾ podle technologie elektráren v roce 2021

Pramen: ERÚ

¹⁾ Výroba elektřiny brutto = celková výroba elektřiny na svorkách generátorů (zdrojů).

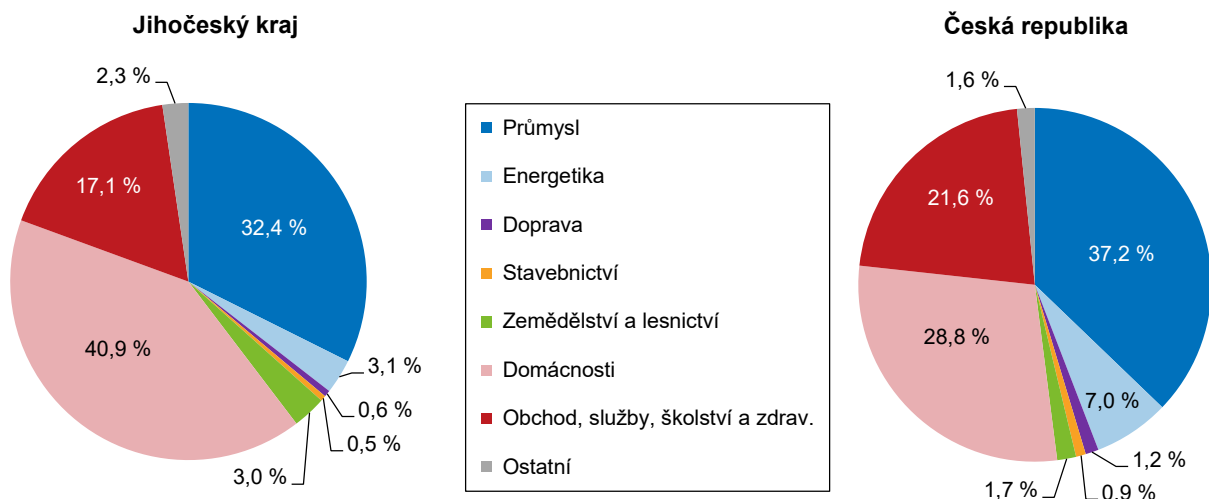

Nejvíce elektřiny v ČR se vyrábí v parních a jaderných elektrárnách.

Jihočeský kraj se stal, poté co v roce 2015 předstihl Kraj Vysočinu, druhým největším výrobcem elektřiny po kraji Ústeckém. Ten se na celorepublikové produkci v roce 2021 podílel 28 % a většinu elektřiny vyráběl v parních elektrárnách (85 % z výroby v kraji). Na třetím místě regionálního žebříčku výrobců elektřiny byl Kraj Vysočina (19 % z výroby ČR), který podobně jako Jihočeský kraj vyráběl většinu elektřiny z jádra (92 % výroby kraje).

Graf 3.18 Spotřeba elektřiny netto¹⁾ podle odvětví spotřeby v roce 2021

Pramen: ERÚ

¹⁾ Spotřeba elektřiny netto = spotřeba elektřiny v odběrných místech provozovatelů regionálních distribučních soustav a spotřeba subjektů přímo napojených na danou výrobu.

Největší podíl spotřeby elektřiny v kraji připadal na domácnosti.

V Jihočeském kraji se v roce 2021 spotřebovalo 3 254 GWh elektřiny, to je 5,4 % z celorepublikové spotřeby elektřiny. Nejvíce elektřiny v kraji spotřebovaly domácnosti (41 %), zatímco v rámci celé ČR to byl průmysl (37 %) a domácnosti byly na druhém místě s podílem 29 %. Vyšší podíl spotřeby domácností v kraji souvisí s nižší plynofikací. V důsledku toho používají jihočeské domácnosti ve srovnání s průměrnou českou domácností elektřinu ve větší míře jak na vaření, tak na ohřev vody a vytápění.

Výroba i spotřeba elektřiny v kraji v roce 2021 vzrostly.

V pandemickém roce 2020 spotřeba elektřiny v kraji meziročně prakticky stagnovala (+0,3 %), ale u hlavních odběratelů – domácností vzrostla o 4,4 %. V roce 2021 již celková spotřeba elektřiny vzrostla o 2,8 %, v domácnostech o 2,5 %.

Spotřeba jihočeských domácností na 1 obyvatele byla druhá nejvyšší v ČR.

Jihočeské domácnosti v přepočtu na 1 obyvatele v roce 2021 spotřebovaly 2 093 kWh elektřiny, což bylo o 27 % více než průměr za republiku. V regionálním srovnání měly druhou nejvyšší spotřebu po Středočeském kraji (2 342 kWh). Nejméně elektřiny na 1 obyvatele se spotřebovalo v domácnostech hl. m. Prahy a v Moravskoslezském a Jihomoravském kraji (ve všech méně než 1 300 kWh).

Z celorepublikové spotřeby zemního plynu se v kraji spotřebovalo 3,3 %.

V roce 2021 se v jižních Čechách spotřebovalo 306 mil. m³ zemního plynu, což v mezikrajském srovnání znamenalo vůbec nejmenší spotřebu a podíl ze spotřeby ČR 3,3 %. Nejvíce plynu, 14 % z celorepublikového objemu, spotřeboval Ústecký kraj (1,3 mlrd. m³) kvůli vysoké spotřebě velkoodběratelů (1,1 mlrd. m³). V Jihočeském kraji se na spotřebě zemního plynu nejvíce podíleli velkoodběratelé (35 %) a domácnosti (30 %). V roce 2020 se spotřeba plynu v kraji meziročně nepatrně zvýšila (+1 %), spotřeba plynu v domácnostech dokonce poklesla (-2,7 %). Následující rok v roce 2021 spotřeba plynu meziročně vzrostla o 10 %, v domácnostech o 11 %.

Spotřeba plynu v domácnostech vzrostla. Spotřeba zemního plynu v domácnostech Jihočeského kraje na 1 odběratele v roce 2021 činila 977 m³, byla tak o 1 % vyšší než celorepublikový průměr, v meziročním srovnání vzrostla o 11 %.

Stavebnictví, stavební povolení

V ČR se objem stavebních prací v letech 2014 až 2021 zvyšoval.

Stavebnictví v České republice zaznamenávalo od roku 2014 (po skončení vleklé hospodářské krize) až do roku 2021 každým rokem meziroční nárůst stavební výroby v b. c. To platilo jak v hodnocení vývoje základní stavební výroby (ZSV) v podnicích s 50 a více zaměstnanci, tak v hodnocení stavebních prací „S“ (provedených podle dodavatelských smluv) zahrnujících i menší stavební podniky (od 20 zaměstnanců). Růst byl přerušen pouze v roce 2016 (ZSV i v roce 2017), který následoval po vysoké stavební aktivitě v roce 2015 související s dočerpáváním evropských fondů.

ZSV velkých stavebních firem Jihočeského kraje kolísala, v posledních letech byla spíše nižší.

Vývoj stavební výroby podniků se sídlem v kraji se od celorepublikového poněkud lišil. Objem ZSV firem s 50 a více zaměstnanci se sídlem v Jihočeském kraji v letech 2011 až 2016 kolísal mezi 10,4 a 11,6 mld. Kč. V roce 2017 díky nárůstu prací na inženýrských stavbách prudce vzrostl na 11,8 mld. Kč a rostl dále i v roce 2018, kdy překročil hodnotu 12 mld. Kč. V dalším roce se objem ZSV propadl o 20 % na hodnotu 9,5 mld. Kč. V letech 2020 a 2021 byl objem ZSV oproti roku 2019 vyšší (10,2 mld. Kč), ale z hlediska posledního desetiletí podprůměrný. Podíl ZSV jihočeských stavebních podniků na celorepublikovém objemu byl v posledním desetiletí nejnižší v roce 2019 a 2021 (5,4 %) a nejvyšší v roce 2017 (8,2 %).

Stavební podniky kraje se zaměřovaly hlavně na inženýrské stavitelství.

Stavebních podniků se sídlem v Jihočeském kraji, které zaměstnávaly 50 a více zaměstnanců, bylo nejvíce v roce 2012 – 43. V letech 2013 až 2018 jejich počet kolísal mezi 37 a 41 podniky. V roce 2019 se snížil na 33, v roce 2021 na 32. Podobně jako v průmyslu se ani ve stavebnictví přepočít na srovnatelnou organizační strukturu neprovádí. Ne vždy však změna počtu podniků v kraji znamenala změnu objemu ZSV stejným směrem. Stavební podniky kraje se orientovaly převážně na inženýrské stavitelství. Jeho podíl na ZSV se v letech 2012 až 2021 pohyboval od 71 % v roce 2020 do 78 % v roce 2013 a byl oproti celorepublikovému (57 % až 63 %) podstatně vyšší.

Počet zaměstnanců ve stavebnictví se spíše snižoval, jejich průměrná mzda ve srovnání s ČR byla od roku 2019 nižší.

Počet zaměstnanců, které zaměstnávaly velké stavební podniky Jihočeského kraje, od roku 2012 spíše klesal. V roce 2021 bylo v evidenčním počtu 4,4 tis. fyzických osob, což bylo o 40 % méně než v roce 2011 (tehdy ale v kraji bylo o 10 velkých podniků více). Průměrná měsíční mzda zaměstnanců jihočeských stavebních firem s 50 a více zaměstnanci byla až do roku 2018 vyšší než celorepublikový průměr. Od roku 2019 byla podprůměrná. V roce 2021 činila 41 927 Kč a na průměr za velké stavební podniky ČR ztrácela 0,7 % (-311 Kč).

Objem stavebních prací „S“ provedených podniky se sídlem v kraji v posledních třech letech klesal.

Hodnota stavebních prací „S“ provedených v tuzemsku podniky se sídlem na území Jihočeského kraje zaměstnávajících 20 a více zaměstnanců v období let 2013 až 2018 spíše rostla (s výjimkou již zmiňovaného poklesu v roce 2016). Od roku 2019 však již jen klesala a snižoval se i příspěvek jihočeských stavebních podniků k celkovému objemu stavebních prací „S“ provedených v tuzemsku. V roce 2021 představoval tento podíl 5,5 % a byl nejnižší za posledních deset let. Nejvyšší nejen za poslední desetiletí, ale i za posledních 24 let, byl v roce 2017, kdy dosáhl 9,0 %.

Dosud největší objem stavebních prací v historii byl na území kraje realizován v roce 2015.

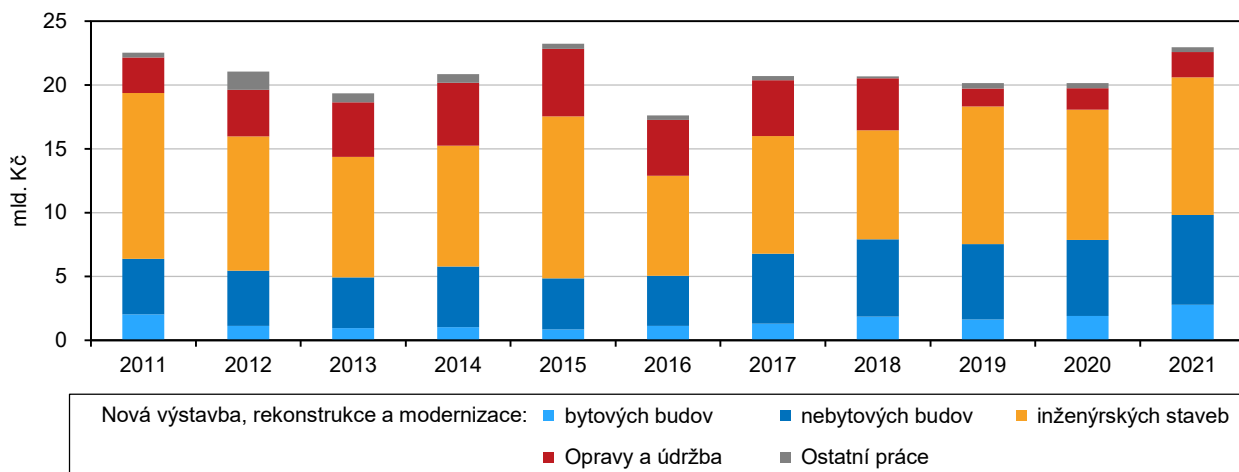
Z údajů za stavební podniky s 20 a více zaměstnanci jsou získávány informace o územní realizaci výstavby. Největší objem stavebních prací „S“ na stavbách v kraji za poslední desetiletí a dokonce i za uplynulých 24 let byl proveden v roce 2015 (23,2 mld. Kč), nejnižší objem „S“ v posledním desetiletí pak hned následující rok (17,6 mld. Kč). V dalších čtyřech letech se objem prací „S“ provedených v kraji

pohyboval těsně nad hodnotou 20 mld. Kč. V roce 2021 se zvýšil o 14 % a dosáhl téměř 23 mld. Kč, což byl druhý nejvyšší objem stavebních prací na stavbách v kraji za posledních 24 let.

Graf 3.19 Stavební práce „S“ provedené na území Jihočeského kraje

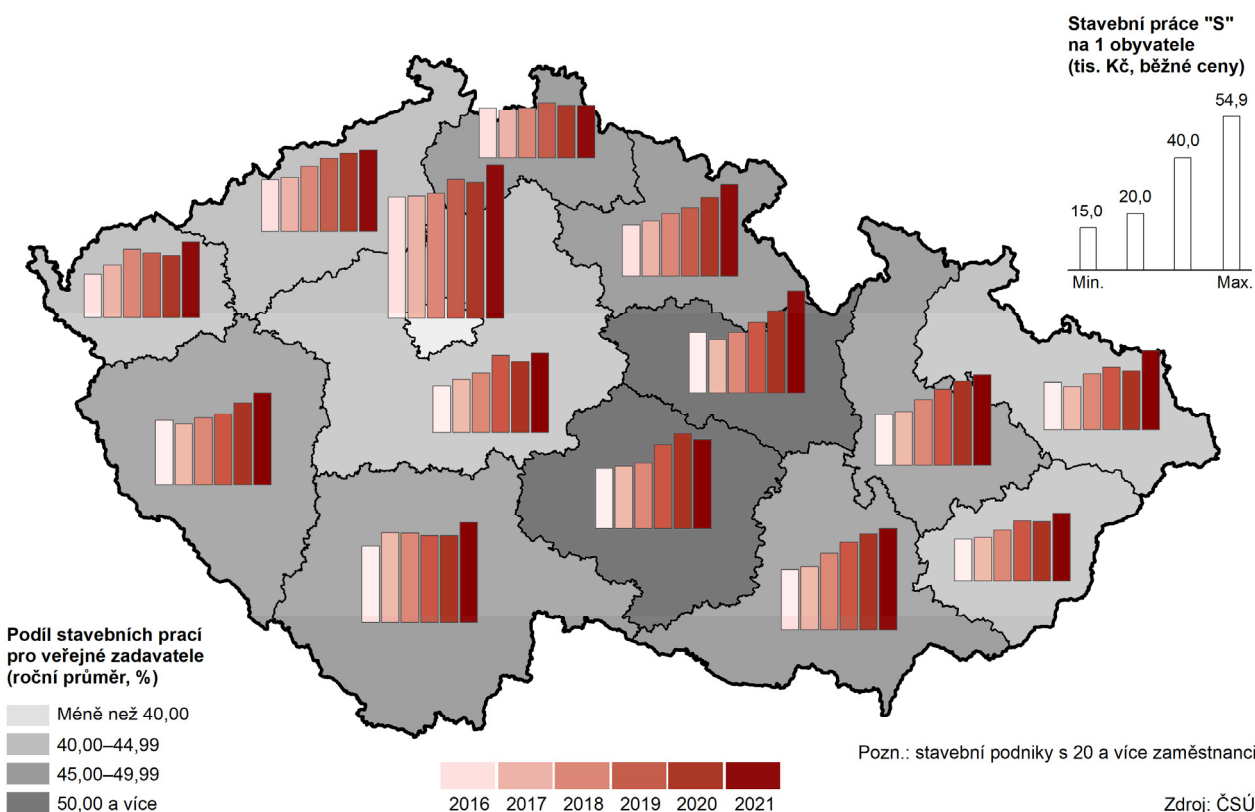
Zdroj: ČSÚ

Zhruba polovinu z objemu stavebních prací na území kraje tvořily inženýrské stavby.

Rozhodující objem stavebních prací v kraji byl proveden na nové výstavbě, rekonstrukci a modernizaci inženýrských staveb a nebytových budov (v úhrnu za poslední desetiletí 48 %, resp. 25 %). Až do roku 2018 se na celkovém objemu stavebních prací podílely cca 20 % práce na opravách a údržbě, v letech 2019 až 2021 byl však jejich objem i podíl výrazně nižší.

Ktg 3.4 Stavební práce „S“ podle kraje místa stavby v letech 2016 až 2021

V kraji byl v posledních čtyřech letech podíl prací pro veřejné zadavatele značně nadprůměrný.

O veřejné zdroje se financování staveb v Jihočeském kraji v letech 2012 až 2017 opíralo ve srovnání s úhrnem za Českou republiku méně. Podíl objemu prací pro veřejné zadavatele na objemu stavebních prací „S“ provedených v kraji tehdy činil 32 %, v úhrnu za ČR byl vyšší (37 %). V letech 2018 až 2021 se s rozvojem výstavby inženýrských a vodohospodářských staveb v kraji zvýšil podíl stavebních prací pro veřejné zadavatele v průměru na 58 %. V ČR byl tento podíl o 10 procentních bodů nižší. Stavební práce pro veřejné zadavatele v posledních čtyřech letech tvořily v jižních Čechách ze 70 % inženýrské a vodohospodářské stavby, v ČR jejich podíl činil 61 %.

Nejvíce se stavělo v hlavním městě Praze.

V úhrnu posledních šesti let bylo z objemu stavebních prací „S“ provedených v tuzemsku v jižních Čechách realizováno 7,0 %. Nejvíce se stavělo v Praze (21 %), Jihomoravském a Středočeském kraji (12 %, resp. 11 %).

Stavební aktivita v Jihočeském kraji v přepočtu na 1 obyvatele byla nadprůměrná.

V přepočtu na 1 obyvatele byla stavební aktivita v kraji v posledních šesti letech nadprůměrná a až do roku 2018 druhá nejvyšší po hl. m. Praze. V roce 2019 byla třetí nejvyšší a poslední dva roky čtvrtá nejvyšší. Nejméně v přepočtu na obyvatele se stavělo v Libereckém a Zlínském kraji.

Počet stavebních povolení se od roku 2016 zvyšoval.

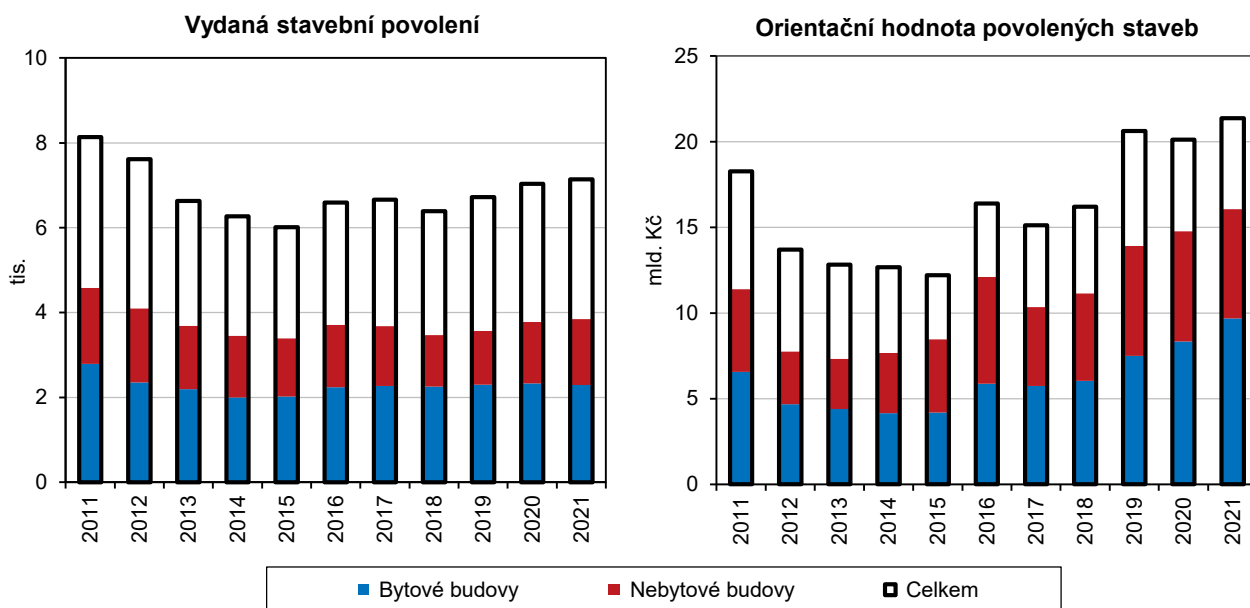
V uplynulém desetiletí počet vydaných stavebních povolení v Jihočeském kraji do roku 2015 klesal až na historicky nejnižší hodnotu 6 009 povolení a od roku 2016 již každoročně (s výjimkou roku 2018) zvolna rostl. V roce 2021 bylo v kraji vydáno 7 144 stavebních povolení, o 12 % méně než před deseti lety. Celorepublikově byl vývoj počtu stavebních povolení obdobný jako v jižních Čechách, v ČR bylo nejméně stavebních povolení vydáno v roce 2014.

Orientační hodnota nově povolených staveb se od roku 2016 spíše zvyšovala.

Orientační hodnota staveb povolených v Jihočeském kraji v letech 2011 až 2015 klesala. Od roku 2016 se v tříletých intervalech skokově zvyšovala, v roce 2016 o více než jednu třetinu, v roce 2019 o 27 %, v obou letech díky rostoucí hodnotě povolených bytových a nebytových budov. Následující roky v tomto tříletém „cyklu“ došlo nejprve k poklesu a pak k mírnému zvýšení hodnoty povolených staveb. Orientační hodnota staveb povolených v roce 2021 byla oproti roku 2011 vyšší o 17 %. Během posledních deseti let byly v kraji povoleny stavby v předpokládané hodnotě 161 mld. Kč.

Graf 3.20 Vydaná stavební povolení podle druhu stavby v Jihočeském kraji

Zdroj: ČSÚ

Průměrná hodnota povolené stavby v kraji byla v regionálním srovnání většinou nejnižší.

Průměrná orientační hodnota na jedno stavební povolení v Jihočeském kraji se v posledních deseti letech pohybovala od necelých 1,8 mil. Kč v roce 2012 po 3,1 mil. Kč v roce 2019. V kraji byla tato hodnota historicky nejvyšší, v regionálním srovnání však byla třetí nejmenší. Průměrná orientační hodnota povolených staveb v posledních dvou letech byla poněkud nižší (2,9 mil. Kč, resp. 3,0 mil. Kč), což v žebříčku krajů znamenalo druhou nejnižší, nebo nejnižší hodnotu vůbec. V posledních deseti letech měl kraj nejnižší předpokládanou hodnotu na jedno stavební povolení v regionálním žebříčku hned šestkrát.

Nejvíce stavebních povolení bylo vydáno v okrese České Budějovice, nejméně v okrese Prachatice,...

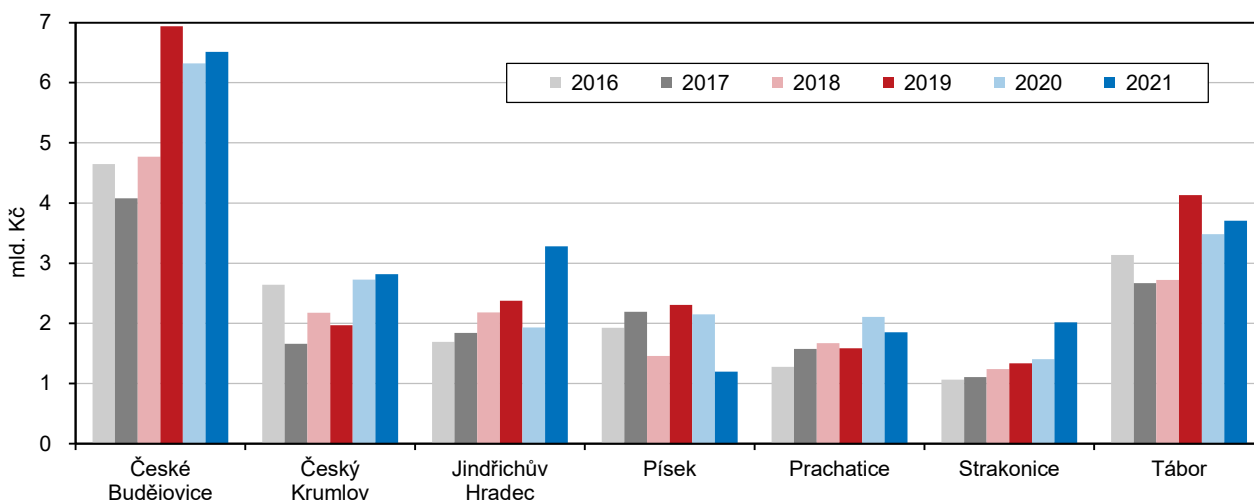
Z hlediska vnitroregionálního byl v posledních deseti letech největší počet stavebních povolení vydán v okrese České Budějovice (24,8 % z krajského počtu), Jindřichův Hradec (18,7 %) a Tábor (16,1 %). Největší předpokládanou hodnotu za poslední desetiletí měly povolené stavby v okrese České Budějovice 49 mld. Kč (30,3 % z kraje), Tábor 29 mld. Kč (17,8 %) a Český Krumlov 20 mld. Kč (12,5 %). Nejméně stavebních povolení v posledních deseti letech bylo vydáno v okrese Prachatice (7,1 % z krajského počtu), okresem s nejnižší předpokládanou hodnotou povolených staveb byly Strakonice (7,5 % z krajského objemu).

...přitom oba okresy měly nejvyšší průměrnou hodnotu na 1 povolení.

Nejvyšší průměrnou orientační hodnotu měla stavební povolení v okrese Prachatice, v průměru za posledních deset let 3,3 mil. Kč a v okrese České Budějovice, kde průměr povolené stavby za desetiletí činil 2,9 mil. Kč. Tuto druhou nejvyšší hodnotu okresu České Budějovice zajistily roky 2019 až 2021, ve kterých průměrná hodnota jedné povolené stavby byla vyšší než 4,1 mil. Kč. Stavby s nejnižší průměrnou orientační hodnotou byly povolovány v okrese Strakonice (v průměru za deset let 1,5 mil. Kč) a Jindřichův Hradec (1,6 mil. Kč).

Graf 3.21 Orientační hodnota povolených staveb podle okresů v Jihočeském kraji

Zdroj: ČSÚ

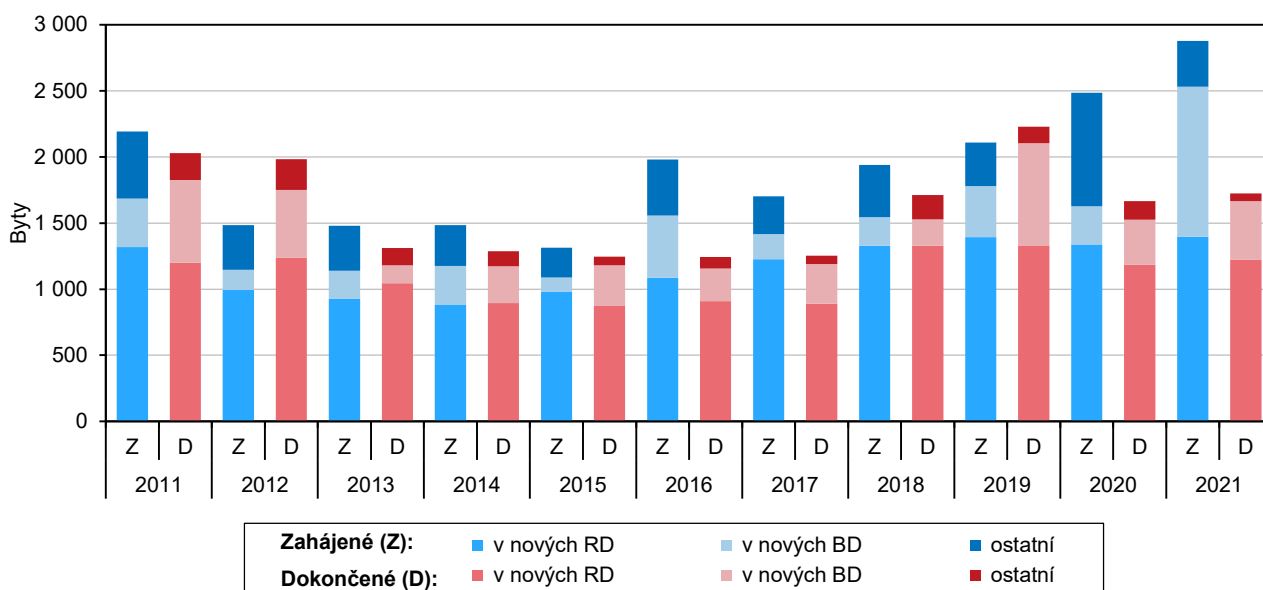
Bytová výstavba

V roce 2021 bylo na jihu Čech zahájeno nejvíc bytů za poslední čtvrtstoletí.

Bytová výstavba v kraji byla před deseti lety utlumena v souvislosti s vleklou hospodářskou krizí. Až do roku 2015 byl zahajován menší počet bytů. V roce 2016 díky výstavbě nových bytových domů počet zahájených bytů výrazně vzrostl, aby následující rok klesl. V posledních čtyřech letech se již počet zahájených bytů v kraji každoročně zvyšoval. V roce 2019 překonal hranici 2 tis. zahájených bytů, kterou před tím naposledy atakoval v roce 2011. V roce 2020 se počet zahájených bytů přiblížil 2,5 tis. V roce 2021 bylo díky rozsáhlé výstavbě nových bytových domů zahájeno nejvíce bytů za posledních dvacet pět let (bezmála 2,9 tis. bytů).

Graf 3.22 Bytová výstavba v Jihočeském kraji

Zdroj: ČSÚ

Počet dokončených bytů v roce 2021 stagnoval.

Počet dokončených bytů na jihu Čech klesal v souvislosti s vleklou krizí dlouhých osm let až do roku 2016, kdy byl v kraji dokončen nejnižší počet bytů od roku 2000. Zvyšovat se začal až od roku 2017 nejprve zvolna, v letech 2018 a 2019 progresivně; v obou letech meziročně o více než 30 %. V roce 2019 bylo dokončeno 2,2 tis. bytů, to byl druhý nejvyšší počet za poslední čtvrtstoletí. Více bytů bylo v kraji naposledy dokončeno v roce 2008 (2,7 tis. bytů). O výrazný nárůst výstavby v roce 2019 se zasloužila kolaudace téměř 800 nových bytů v bytových domech. V dalších dvou letech se již dokončení bytových domů v takovém rozsahu nezopakovalo a počet dokončených bytů celkem se propadl na 1,7 tis. bytů.

Nejčastěji se byty stavěly v rodinných domech.

V bytové výstavbě dlouhodobě převažují byty v nových rodinných domech (RD). Počet zahájených bytů v nových RD se v kraji zvyšoval od roku 2015 až do současnosti, s výjimkou poklesu v pandemickém roce 2020. Počet dokončených bytů v letech 2014 až 2017 kolísal kolem hodnoty 900. Vzrostl až v roce 2018 na 1,3 tis., stejný počet bytů v RD byl zahájen i v roce 2019. V roce 2020 v souvislosti s pandemií počet dokončených bytů v RD klesl meziročně o více než 10 %, v roce 2021 již mírně vzrostl. V úhrnu za poslední desetiletí, kdy bylo celkem zahájeno 18,9 tis. bytů a celkem dokončeno 15,7 tis. bytů, se byty v nových RD podílely na počtu zahájených bytů 61 % a na dokončených bytech ze 70 %.

Byty v bytových domech se na počtu dokončených podílely zhruba pětinou.

Druhou nejpočetnější skupinu tvoří byty v nových bytových domech (BD). Vzhledem k tomu, že se často staví komplexy bytových domů, kolísají počty bytů v BD podle fáze jejich výstavby a způsobují výraznější změny celkového počtu zahájených a dokončených bytů. V posledním desetiletí a vlastně i od roku 2000 bylo nejvíc bytů v nových BD v kraji zahájeno v roce 2021 (1 136 bytů) a dokončeno v roce 2019 (773 bytů). V úhrnu za poslední desetiletí se byty v nových BD podílely na zahájených bytech v kraji 18 % a na dokončených bytech 23 %.

Absolutně nejvíc bytů bylo dokončeno v krajském městě.

V letech 2016 až 2021 bylo v kraji dokončeno 9,8 tis. bytů. Téměř jedna pětina z nich připadala na krajské město. Dokončených 1 911 bytů řadí České Budějovice na šesté místo v celorepublikovém žebříčku obcí. Na druhém místě jihočeského žebříčku obcí podle počtu dokončených bytů v letech 2016 až 2021 byl s velkým odstupem za krajským městem Tábor (261 bytů, 68. místo v republikovém žebříčku), za nimi Srubec (221 bytů, 85. místo), sousedící s krajským městem, a okresní město

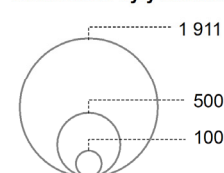
Strakonice (219 bytů). Na pátém místě se v jihočeském žebříčku měst a obcí umístilo Lipno nad Vltavou se 185 novými byty určenými především k rekreaci, na šestém místě další okresní město Jindřichův Hradec (182 bytů), za ním Hluboká nad Vltavou (152 bytů). Více než 100 dokončených bytů za posledních 6 let dále hlásila centra správních obvodů ORP: Vimperk, Dačice, Třeboň, Trhové Sviny, Kaplice, Blatná, a dále město Planá nad Lužnicí a obce z okolí krajského města Staré Hodějovice a Kamenný Újezd.

Ktg 3.5 Bytová výstavba v obcích Jihočeského kraje v letech 2016 až 2021

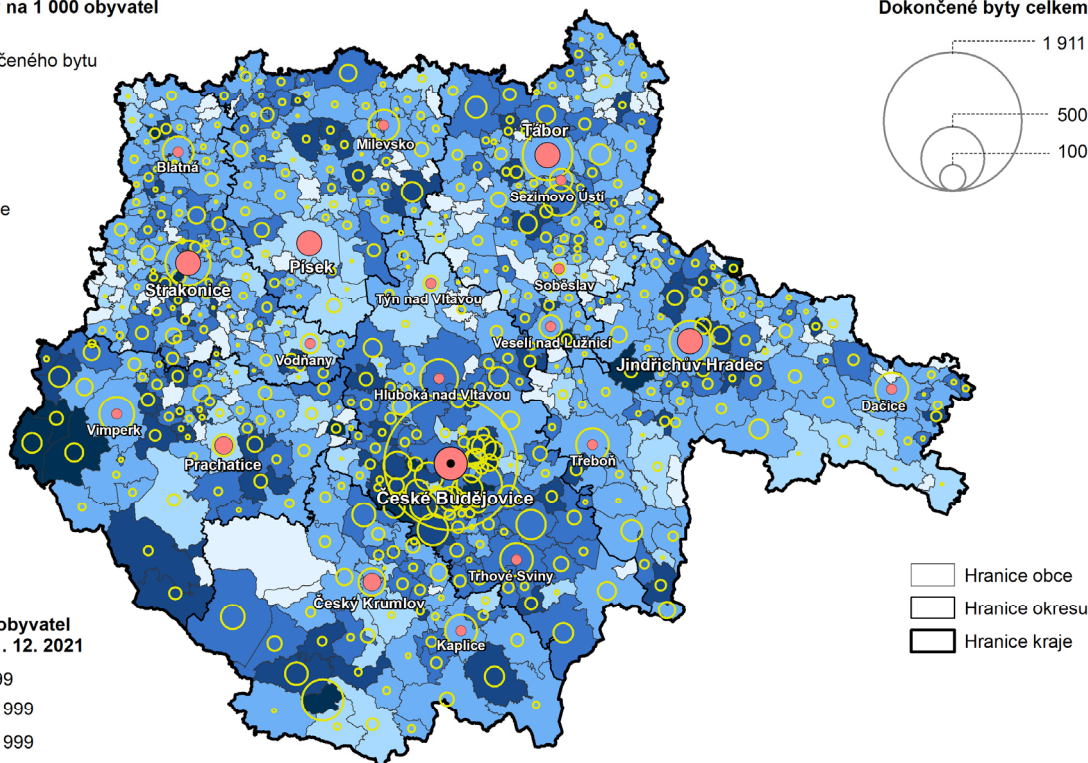
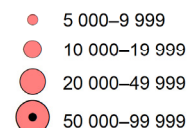
Dokončené byty na 1 000 obyvatel
(roční průměr)

Dokončené byty celkem

Obce s počtem obyvatel
5 000 a více k 31. 12. 2021

Zdroj: ČSÚ

Nejvíce bytů v přepočtu na 1 000 obyvatel se stavělo v rekreačních oblastech.

Bytová výstavba se kromě měst a jejich okolí zaměřovala také na horské či rekreační oblasti s relativně řidším osídlením, kde se jednalo spíše o byty k rekreaci. Po přepočtu na 1 tis. bydlících obyvatel se obce z těchto oblastí dostaly do popředí v žebříčku intenzity dokončování bytové výstavby. První místo v Jihočeském kraji patřilo Kvildě, kde bylo v letech 2016 až 2021 dokončeno každým rokem v průměru 49,6 bytů v přepočtu na 1 tis. obyvatel. To ji v celorepublikovém žebříčku obcí podle intenzity dokončování bytové výstavby vyneslo na osmou příčku. Na druhém místě jihočeského žebříčku podle intenzity výstavby se umístilo Lipno nad Vltavou, kde bylo v přepočtu na 1 tis. obyvatel každým rokem dokončeno 47,5 bytu (celorepublikově deváté místo). Ze šumavských obcí v popředí figurují dále Nové Hutě a Borová Lada s intenzitou výstavby 33,5 bytů, resp. 20,8 bytů na 1 tis. obyvatel a obec Vrbice (intenzita 15,2) z šumavského podhůří na Prachaticku.

Vyšší intenzita dokončování bytové výstavby byla také v blízkosti velkých měst.

Další přední místa v intenzitě bytové výstavby obsadily v kraji často obce z těsného sousedství větších měst, kde se stavěly především byty k trvalému bydlení, které vedly ke zvýšení jejich počtu obyvatel. Jedná se např. o Horní Skrýchov (intenzita 22,0) nedaleko Jindřichova Hradce, dále obce z okolí Českých Budějovic – Jivno (intenzita 16,6), Srubec (14,3), Branišov (13,5), Staré Hodějovice (13,3), další obec

z okolí Jindřichova Hradce – Hatín (14,3), dále Mutěnice na Strakonicku (13,5) a Hajany (13,0) na Blatensku.

V letech 2016 až 2021 nebyl v kraji dokončen žádný byt ve 14 % obcí.

Protipólem vysoké stavební aktivity bylo 85 obcí, ve kterých nebyl zkolaudován v letech 2016–2021 žádný byt. Šlo zejména o menší obce, jejichž podíl na počtu obyvatel kraje představoval 1,5 %. Největší obcí (s 500 a více obyvateli) bez nových bytů byly Volenice na Strakonicku a Putim na Písecku.

Intenzita dokončování bytové výstavby v kraji byla v regionálním srovnání devátá nejvyšší,...

V krajském měště bylo v přepočtu na 1 tis. obyvatel každoročně dokončeno 3,4 bytu, což ho v jihočeském žebříčku obcí zařadilo na 208. místo. V celém Jihočeském kraji bylo v letech 2016–2021 na 1 tis. obyvatel každoročně v průměru dokončeno 2,6 bytu, méně než v průměru za ČR (3,1). V regionálním srovnání se kraj umístil na devátém místě. První a druhé místo v intenzitě dokončování bytové výstavby obsadil Středočeský kraj a hlavní město Praha (4,6 resp. 4,4 bytu), nadprůměrnou intenzitu ve srovnání s Českou republikou měl ještě Plzeňský a Jihomoravský kraj (3,8 resp. 3,7 bytu). Dalších deset krajů již mělo intenzitu dokončování bytové výstavby podprůměrnou, nejnižší byla v Ústeckém kraji (1,4 bytu).

...intenzita zahajování bytů byla šestá nejvyšší.

V Jihočeském kraji byla v letech 2016 až 2021 v průměru každoročně zahajována v přepočtu na 1 tis. obyvatel výstavba 3,4 bytů. Jednalo se o nadprůměrnou intenzitu v porovnání s ČR (3,3 bytu), která kraj zařadila na páté místo mezi regiony. S nejvyšší intenzitou byla výstavba bytů zahajována ve Středočeském (4,7 bytu) a Plzeňském kraji (4,0 bytu), s nejnižší v Ústeckém kraji (1,7 bytu).

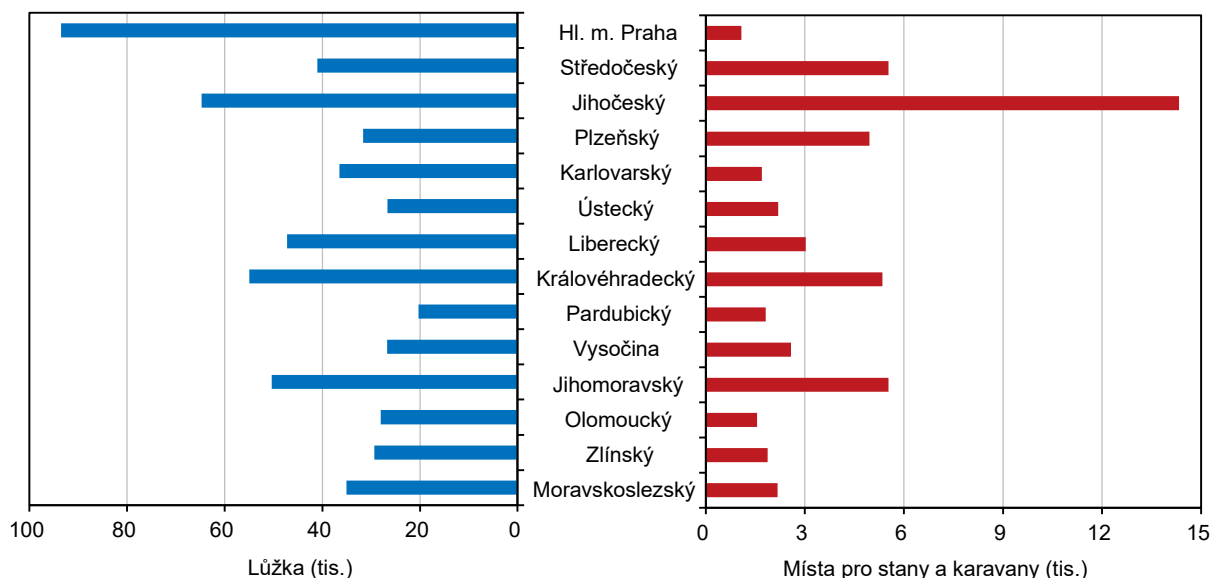
Cestovní ruch

Pandemie koronaviru ochromila cestovní ruch.

Cestovní ruch byl odvětvím, které pandemie koronaviru zasáhla nejtěživěji. Restriktivní opatření, mezi které patřilo omezení poskytování ubytovacích služeb, omezení cestování přes hranice, nejprve mezi Čínou a zbytkem světa, později i mezi ostatními státy a na určitou dobu i uvnitř republiky, přerušila začátkem roku 2020 do té doby rostoucí trend návštěvnosti a na dva roky paralyzovala cestovní ruch.

Graf 3.23 Kapacity hromadných ubytovacích zařízení podle krajů v roce 2021

Zdroj: ČSU

Jihočeský kraj nabízí druhý největší počet lůžek v HUZ a nejvíce míst pro stany a karavany.

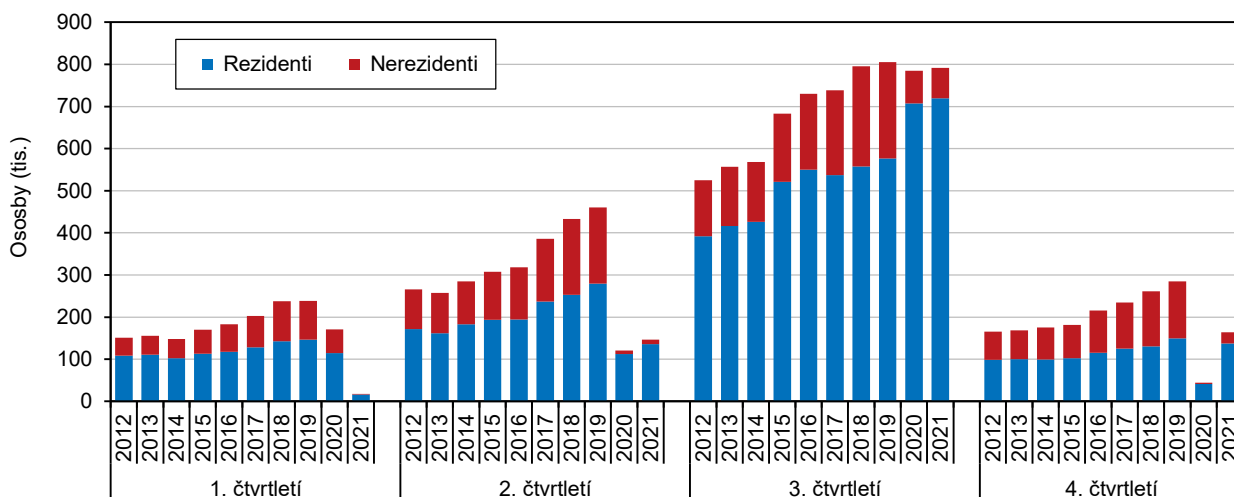
Jihočeský kraj patří dlouhodobě mezi nejnavštěvovanější kraje s širokou nabídkou ubytovacích kapacit. V posledním desetiletí měl mezi regiony největší počet hromadných ubytovacích zařízení (HUZ) a nabízel druhý největší počet lůžek po hlavním městě Praze a největší počet míst pro stany a karavany. V roce 2021 bylo v kraji 1 368 HUZ s téměř 65 tis. stálých lůžek (11 % z kapacity ČR) a 14 tis. míst pro stany a karavany (27 % z celé ČR).

Výkony HUZ se začátkem roku 2020 propadly.

Rostoucí trend návštěvnosti byl přerušeno začátkem roku 2020. V prvních dvou měsících roku 2020 zmizela nejprve asijská klientela, která do té doby v počtu zahraničních návštěvníků tři roky převažovala, v březnu 2020 se snížil i počet tuzemských a ostatních zahraničních hostů. Pouze v letních měsících, ve 3. čtvrtletí let 2020 a 2021, kdy došlo k rozvolnění opatření, byly výkony HUZ srovnatelné s dobou před pandemií. Změnila se jen skladba hostů, když dvoutřetinový úbytek zahraničních hostů částečně nahradili rezidenti.

Graf 3.24 Hosté ubytování v hromadných ubytovacích zařízeních podle čtvrtletí v Jihočeském kraji

Zdroj: ČSÚ

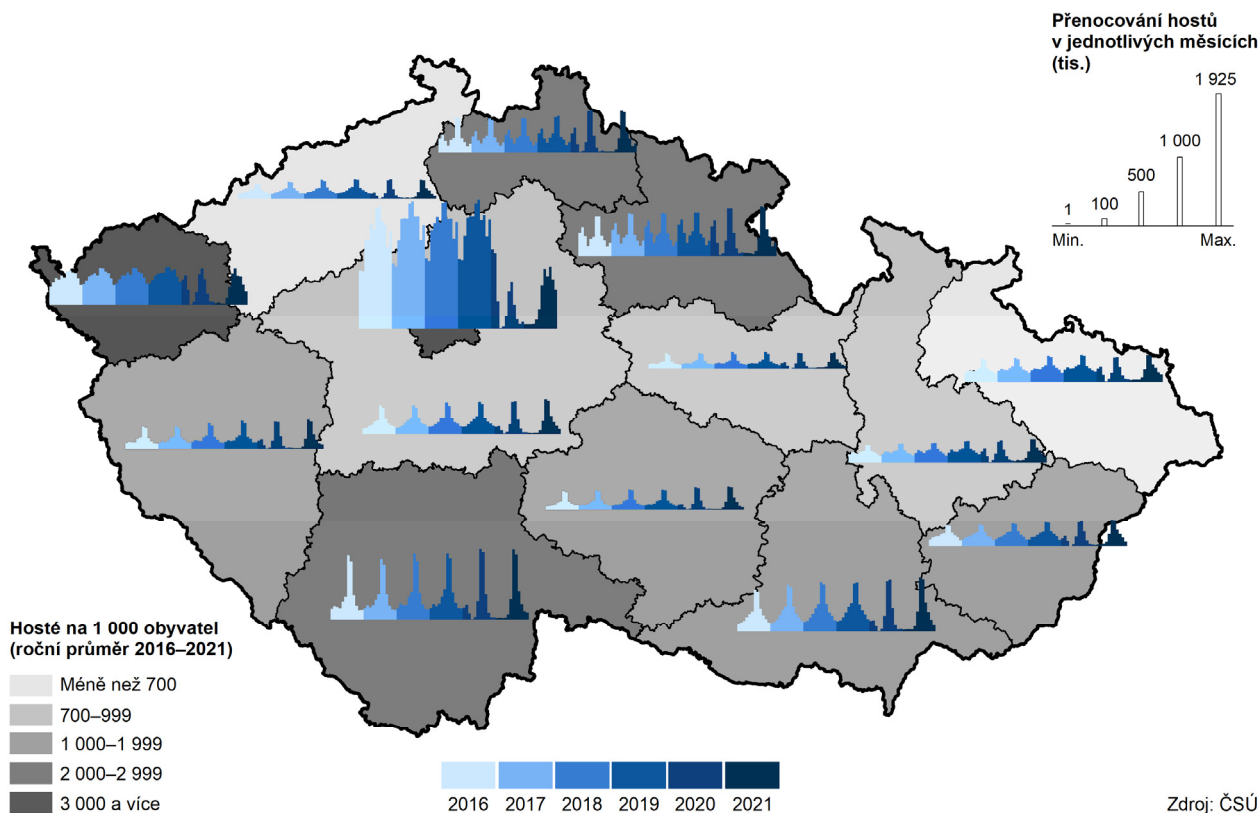
Výpadek počtu hostů v roce 2020 byl oproti rekordnímu roku 2019 více než třetinový, rok 2021 situaci nezlepšil.

Oproti roku 2019, kdy se v HUZ kraje ubytovalo rekordních 1,8 mil. hostů na rekordních 4,5 mil. nocí, došlo v roce 2020 k propadu výkonů. Počet hostů celkem klesl o 37 %, přitom počet cizinců se propadl o více než tři čtvrtiny a počet tuzemských hostů klesl o 15 %. Počet přenocování se v roce 2020 meziročně snížil o 24 %, když výpadek přenocování nerezidentů představoval 70 % a výpadek nocí rezidentů 10 %. V roce 2021 již HUZ přivítala více tuzemských hostů na více nocí než v roce 2020, ale zahraniční hosté stále ubývali. V meziročním srovnání byl v roce 2021 celkový počet hostů i počet přenocování v jihočeských HUZ nižší (-0,1 %, resp. -0,8 %). V HUZ kraje se v roce 2021 ubytovalo 1,1 mil. hostů na 3,4 mil. nocí.

V roce 2021 ve většině krajů již počet hostů rostl, na rok 2019 však ztrácely.

Ve většině krajů již v roce 2021 počet hostů a jejich přenocování meziročně vzrostl, ve čtyřech krajích včetně Jihočeského hostů ještě ubylo. Na předcovidový rok 2019 však všechny kraje ztrácely. Relativně i absolutně největší výpadek počtu hostů počítávalo v roce 2021 hlavní město Praha, které oproti roku 2019 přišlo o 71 % hostů (-5,7 mil. osob), zejména cizinců (-5,4 mil. osob). Jeho ztráta počtu přenocování byla 72 % (-13,2 mil. přenocování). Ještě hlubšímu výpadku oproti roku 2019 HUZ Prahy čelila již v roce 2020. Relativně nejmenší ztráty v počtu hostů a počtu přenocování ve srovnání s rokem 2019 měl v roce 2021 Kraj Vysočina.

Ktg 3.6 Hosté v hromadných ubytovacích zařízeních v letech 2016 až 2021

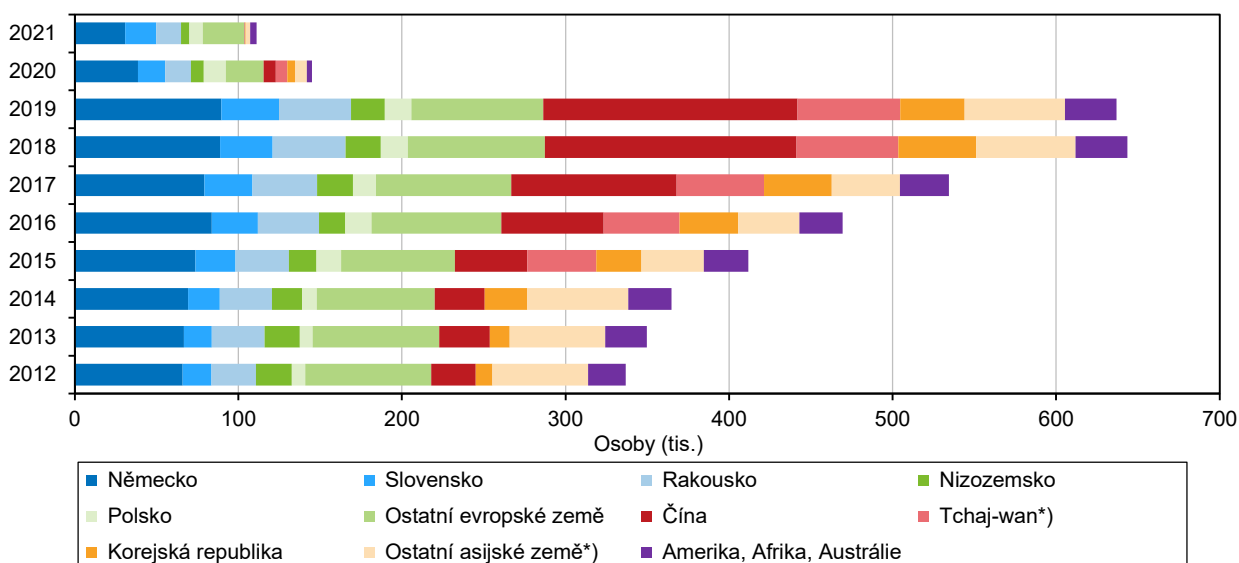

Mezi nerezidenty převládali v pandemických letech hosté z Německa...

Kvůli pandemické krizi, která znemožnila příjezdy zahraničních hostů do země, přišla jihočeská HUZ v průběhu let 2020 a 2021 ve srovnání s rokem 2019 dvakrát o 500 tis. hostů z ciziny a 800 tis. jejich přenocování. Skladba zahraničních hostů v HUZ se proměnila. Nejčastějšími zahraničními návštěvníky se znovu stali Němci, které v letech 2017 až 2019 z prvního místa vytlačila Čína.

Graf 3.25 Zahraniční hosté podle země původu v HUZ Jihočeského kraje

Zdroj: ČSÚ

*) údaje za Tchaj-wan samostatně uvedeny od roku 2015; do roku 2014 zahrnutý do ostatních asijských zemí

...a podle kontinentů Evropané.

V rozdělení nerezidentů podle kontinentů se od roku 2012 nejprve snižoval podíl evropských zemí z necelých 65 % v roce 2012, přes 50 % v roce 2017, na 45 % v roce 2019. Proti tomu se zvyšoval podíl asijských zemí: z 28 % v roce 2012, přes 44 % v roce 2017 a více než 50 % v roce 2018 a 2019. Zmrazením zahraničního cestovního ruchu, které se týkalo zejména asijských zemí a po kterém se snížil počet nerezidentů o tři čtvrtiny, se evropské země na počtu ubytovaných cizinců v roce 2020 podílely 80 % a v roce 2021 dokonce 93 %. Podíl asijských zemí v těchto dvou letech představoval 18 % a 3 %.

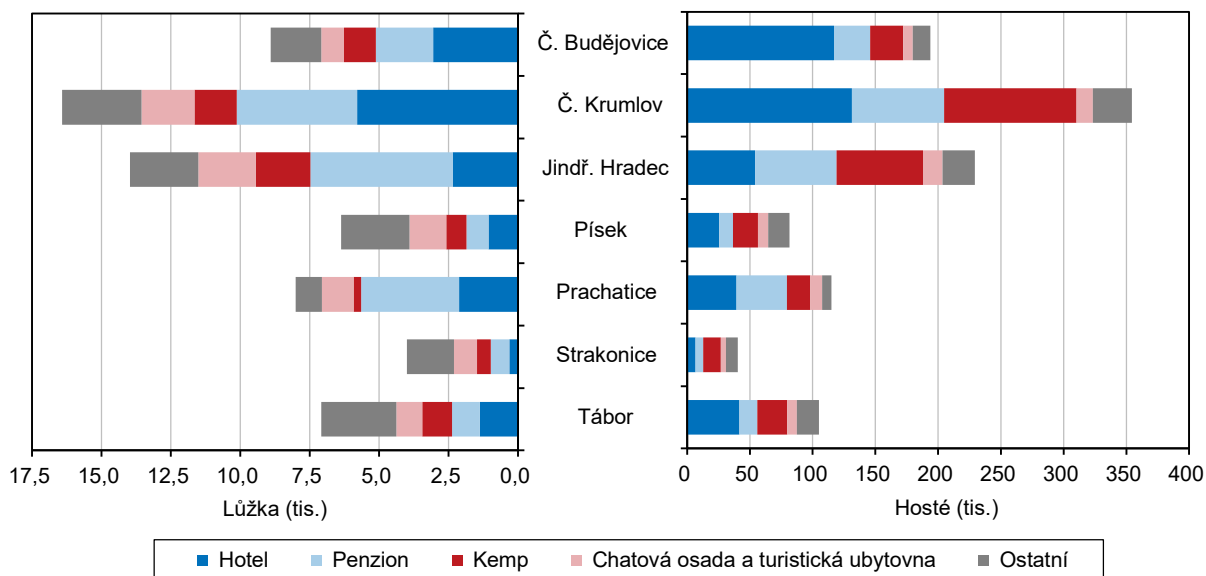
Nejvíce lůžkové kapacity a míst pro stany a karavany nabízely okresy Český Krumlov a Jindřichův Hradec.

Z hlediska meziokresního srovnání nabízel nejvíce stálých lůžek okres Český Krumlov, ve kterém z celkového počtu 16,4 tis. stálých lůžek připadalo 62 % na hotely a penziony, a okres Jindřichův Hradec se 14,0 tis. lůžek. V obou těchto okresech se významná část lůžkové kapacity nachází v kempech, chatových osadách a turistických ubytovnách. Oba okresy navíc v HUZ poskytovaly dohromady 8 tis. míst pro stany a karavany (15 % z celorepublikového počtu). Třetí největší počet lůžek v kraji nabízel okres České Budějovice.

Nejvíce hostů na největší počet přenocování se ubytovalo v HUZ okresu Český Krumlov.

Hosté Jihočeského kraje v letech 2016 až 2021 vyhledávali zejména ubytování v okresech Český Krumlov, České Budějovice a Jindřichův Hradec, a to v uvedeném pořadí. V žebříčku podle počtu přenocování se jistě i díky velké nabídce míst pro stany a karavany a také lázním v Třeboni za prvním okresem Český Krumlov umístil na druhém místě Jindřichův Hradec a až na třetím České Budějovice.

Graf 3.26 Počet lůžek a ubytování hosté podle kategorie HUZ v okresech Jihočeského kraje v roce 2021
Zdroj: ČSÚ

Počet hostů se v roce 2020 nejvíce snížil v okrese České Budějovice.

V roce 2020 klesl oproti roku 2019 počet hostů nejvíce v HUZ okresu České Budějovice (-58 %), kde v roce 2019 převládali cizinci a hosté ubytovaní v hotelech. Nejmenší úbytek hostů v HUZ v roce 2020 vykázal okres Jindřichův Hradec (-17 %), kde mezi hosty vždy výrazně převládali rezidenti. Rok 2020 tak zamíchal pořadím žebříčku podle počtu hostů. Okres České Budějovice, který až do roku 2019 figuroval na druhém místě za Českým Krumlovem, v žebříčku klesl na třetí místo za Jindřichův Hradec. Toto pořadí se nezměnilo ani v roce 2021, kdy se již počet hostů v obou okresech poněkud zvýšil.

Podle výsledků VŠCR počty cest občanů ČR v jejich volném čase v souvislosti s pandemií klesly,...

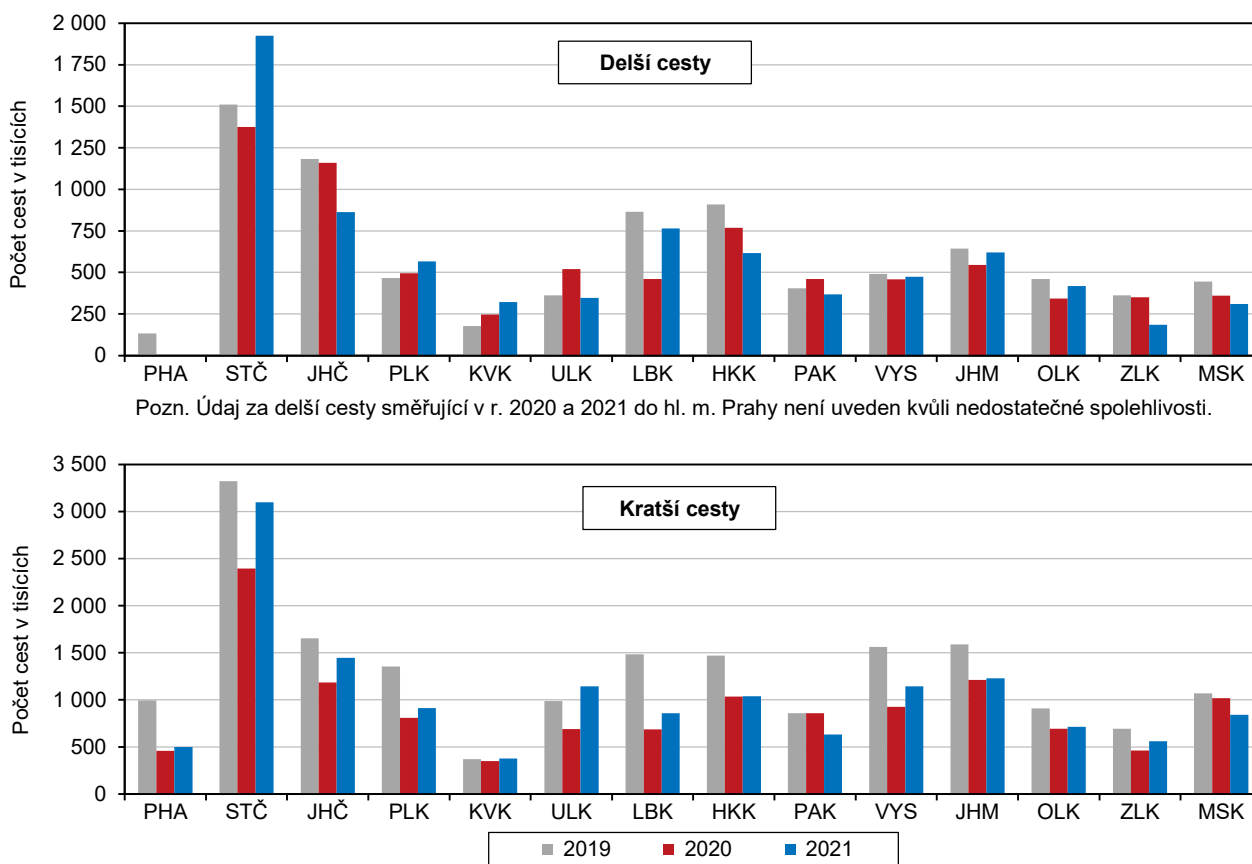
Informace o cestách občanů České republiky v jejich volném čase přináší výsledky Výběrového šetření cestovního ruchu⁷ (VŠCR). Z nich vyplývá, že opatření zavedená v roce 2020 v souvislosti s vývojem pandemie koronaviru významně utlumila cestování českých občanů ve volném čase mimo jejich obvyklé prostředí. Ve druhém pandemickém roce sice cestovatelské aktivity českých občanů oproti roku 2020 zesílily, ale zatím se nedotáhly na předcovidový rok 2019.

...preferenze se však nezměnily.

Nejčastějším cílem tuzemských cest 15letých a starších občanů České republiky bývá Středočeský kraj. Protože cesty zahrnují i pobyty na chatách a chalupách, umísťuje se kraj v čele regionálního žebříčku podle počtu kratších cest každoročně a podle počtu delších cest s výjimkou jednoho roku také. V roce 2021 vedoucí pozice Středočeského kraje v pomyslném regionálním žebříčku podle obou druhů cest posílila, směřovala do něj jedna čtvrtina delších a jedna pětina kratších cest.

Graf 3.27 Cesty českých občanů v tuzemsku za účelem trávení volného času podle cílové destinace

Zdroj: ČSÚ (VŠCR)

Jihočeský kraj byl druhým nejčastějším cílem delších a často i kratších cest.

Jihočeský kraj byl obvykle druhým nejčastějším cílem tuzemských delších cest, v roce 2018 byl dokonce první. V žebříčku podle počtu kratších cest ve volném čase obsazoval Jihočeský kraj v letech 2016 až 2021 druhé nebo třetí místo, když o lepší umístění soupeřil s Jihomoravským krajem. V roce 2021 se do jižních Čech vypravilo na delší cesty téměř 0,9 mil. osob (podíl na ČR 11 %) a na kratší cesty 1,4 mil. osob (podíl na ČR 10 %).

⁷ Výběrové šetření cestovního ruchu (VŠCR) se provádí každý měsíc v náhodně vybraném vzorku domácností. Všechny osoby ve věku 15 a více let vybraných domácností jsou dotazovány na své cesty (služební a soukromé) mimo obvyklé prostředí (bydliště, internát apod.), přičemž není podstatné, kde respondenti nocovali. Ve výsledcích jsou pak cesty rozlišovány na tuzemské a zahraniční. Soukromé cesty jsou rozděleny podle délky trvání na delší – se čtyřmi a více noclehy – a kratší – s jedním až třemi noclehy (včetně víkendových pobytů). Výsledky šetření jsou přepočteny na populaci České republiky ve věku 15 a více let.

